

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αδηνών

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837

B-λακταμικά αντιβιοτικά για λοιμώξεις της κοινότητας

Νικόλαος Ι. Αντωνάκος
Παθολόγος – Ακαδημαϊκός Υπότροφος

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών -
Ιατρική Σχολή

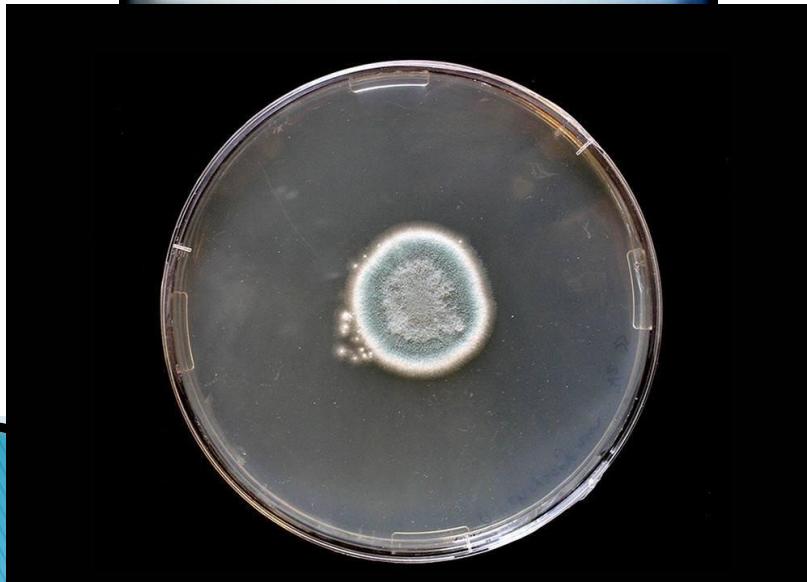

Ορισμένες από τις μεγαλύτερες ανακαλύψεις προέκυψαν τυχαία...

Προς όφελος όλης της ανθρωπότητας...

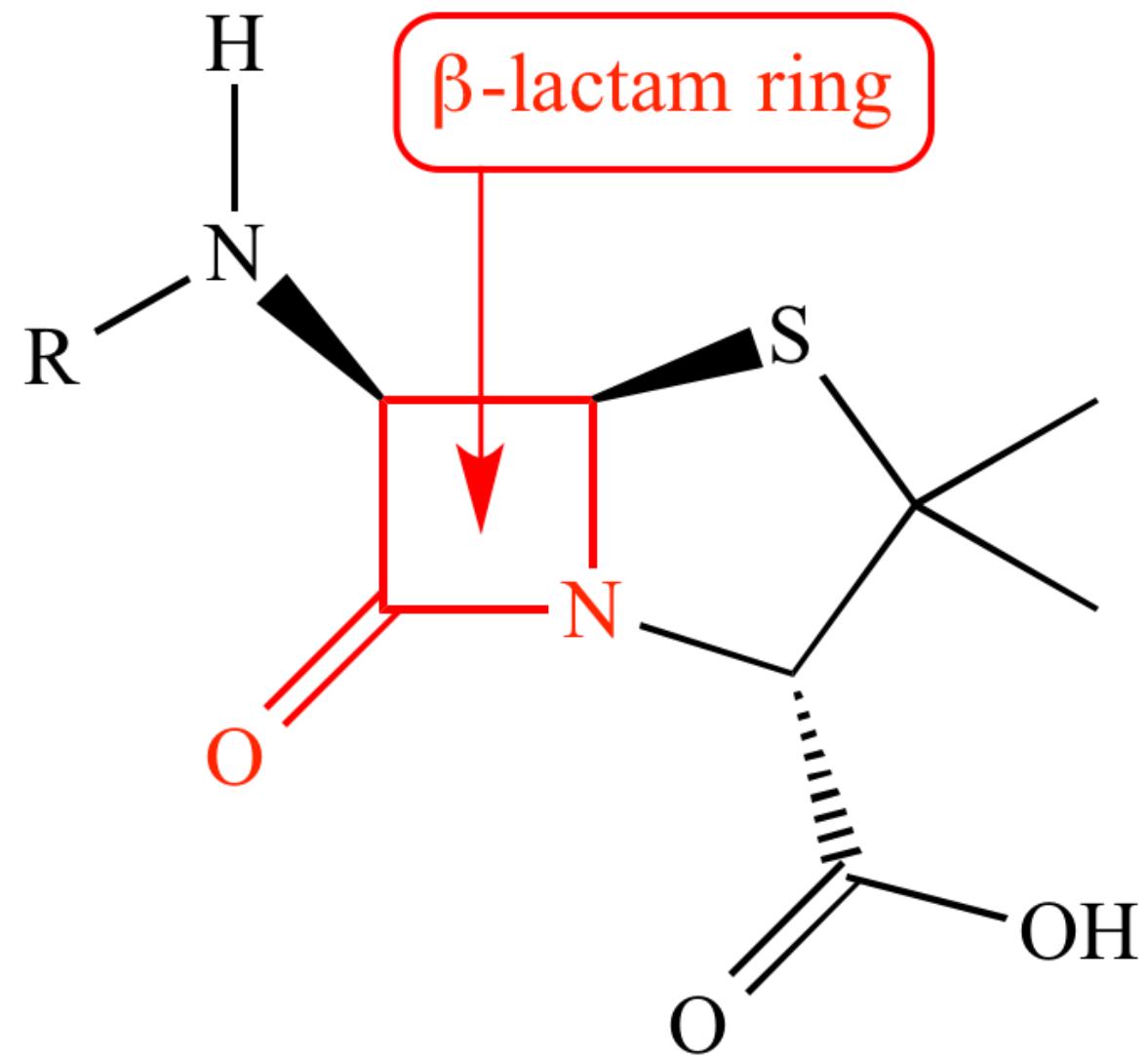

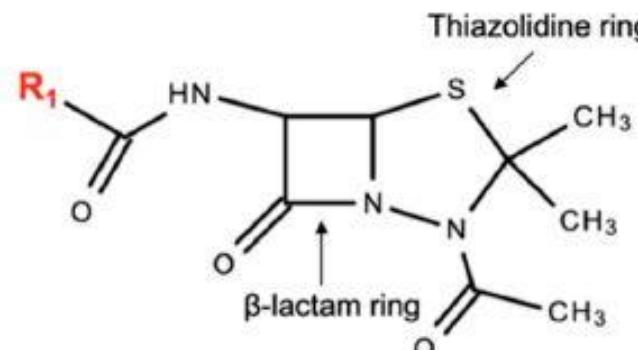
Sir Howard Florey

Sir Alexander Fleming

Ernst Boris
Chain

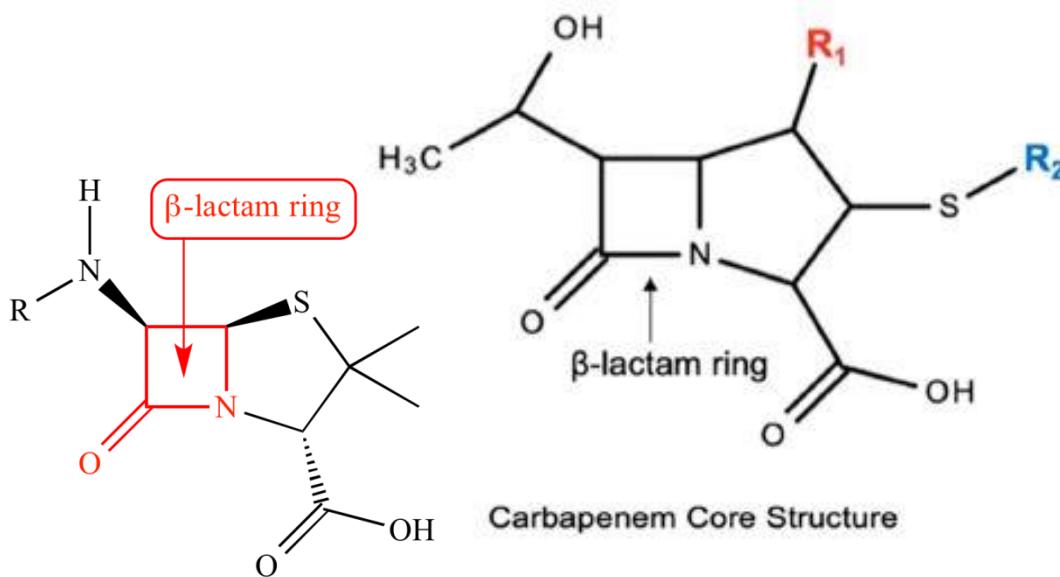

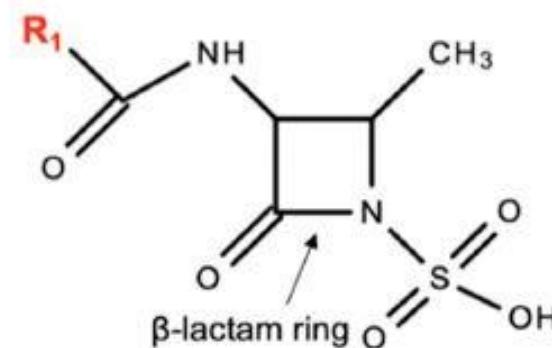
Penicillin Core Structure

Cephalosporin Core Structure

Carbapenem Core Structure

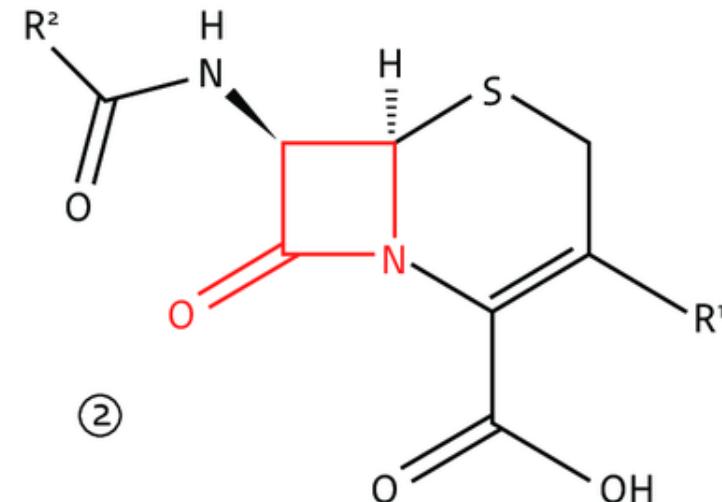
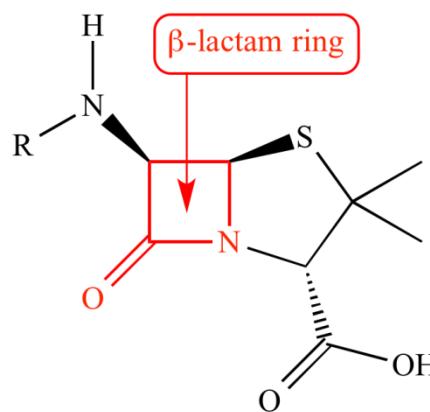
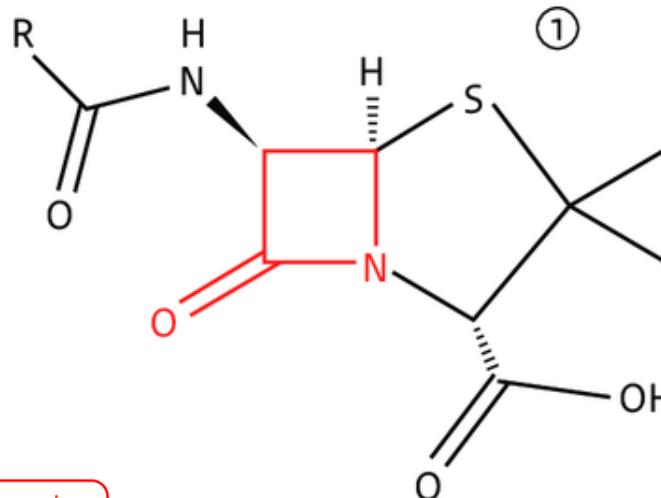

Monobactam Core Structure

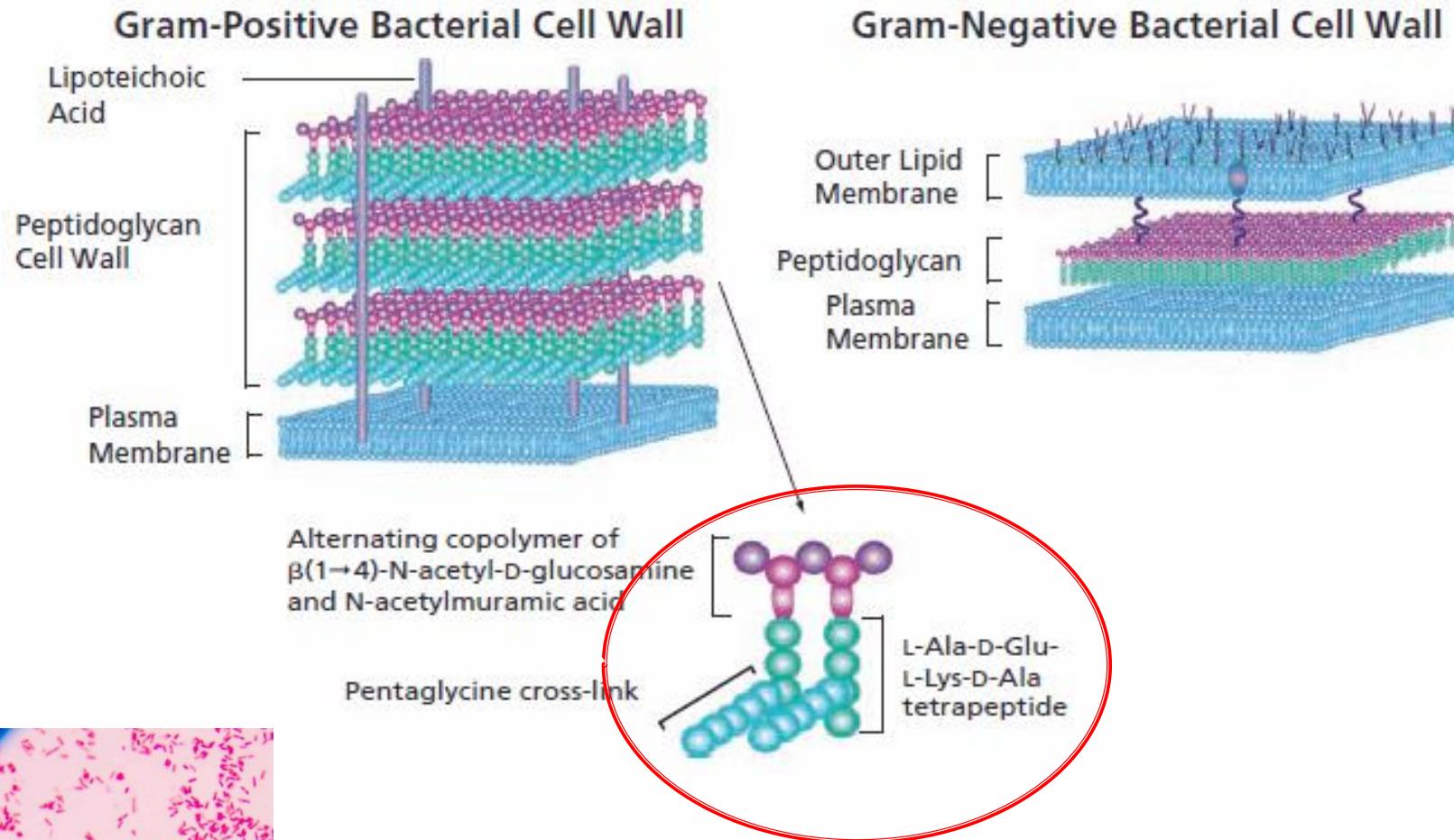
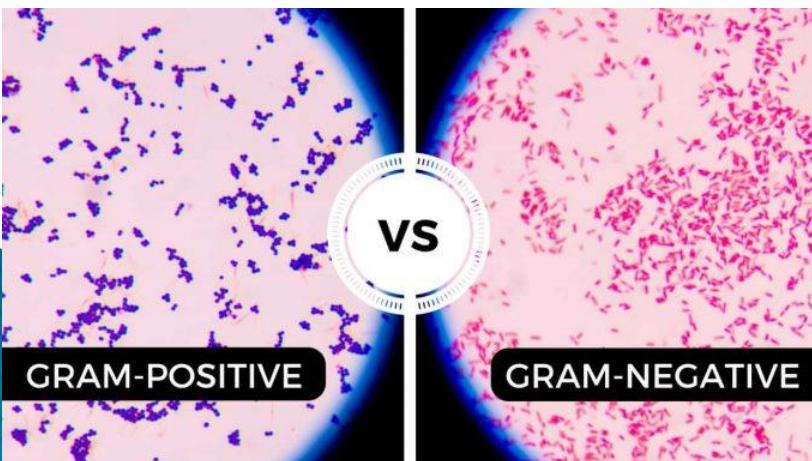
Penicillin

Cefalosporin

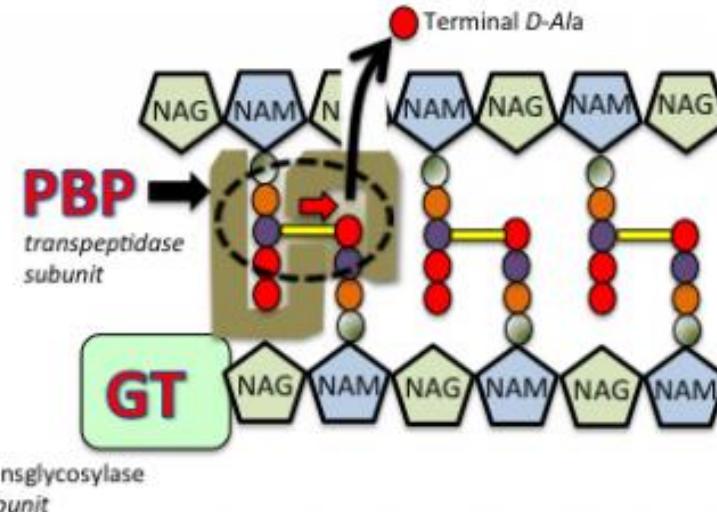
Μηχανισμός δράσης

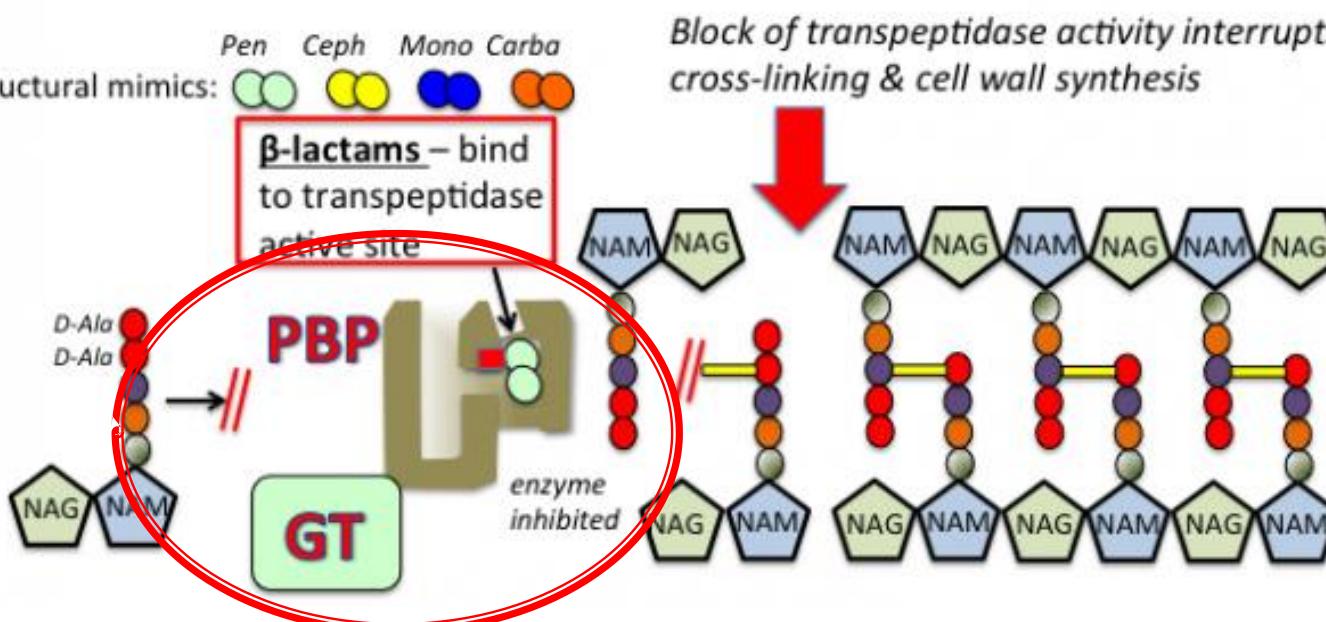
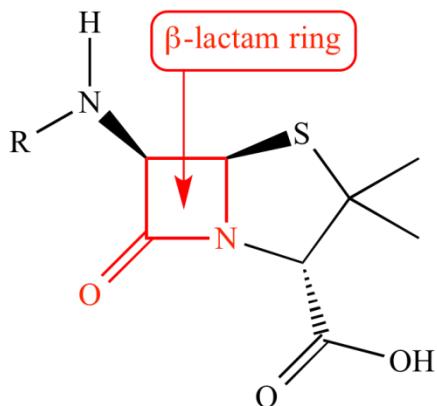

β -lactam mechanism of action

ABX-free
Cell Wall
Synthesis

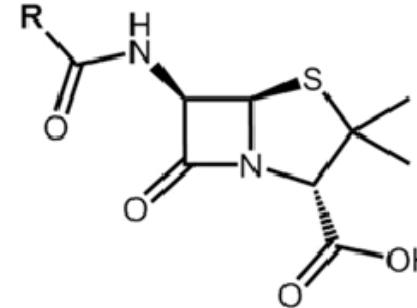

D-Ala-D-Ala structural mimics: Pen Ceph Mono Carba

Penicillins

<chem>Cc1ccccc1</chem>	<chem>Oc1ccccc1C</chem>	<chem>CC(=O)Oc1ccccc1</chem>	<chem>CC(C)C(Oc1ccccc1)C</chem>
Penicillin G	Penicillin V	Phenethicillin	Propacillin
<chem>CNc1ccccc1</chem>	<chem>NCc1ccccc1O</chem>	<chem>CC(=O)Oc1ccccc1C</chem>	<chem>c1ccccc1OC</chem>
Ampicillin	Amoxicillin	Carbenicillin	Methicillin
<chem>Cc1ccccc1C2=CNO2</chem>	<chem>Cc1ccccc1C2=CNO2Cl</chem>	<chem>Cc1ccccc1C2=CNO2Cl</chem>	<chem>Cc1ccccc1C2=CNO2F</chem>
Oxacillin	Cloxacillin	Dicloxacillin	Flucloxacillin
<chem>CC(=O)[S+]([O-])c1ccccc1</chem>	<chem>CSCC=CC</chem>	<chem>CCOC1=CC=CC=C1</chem>	<chem>Cc1ccccc1C2=NO2</chem>
Sulbenacillin	Penicillin O	Nafcillin	Oxacillin

Ταξινόμηση Πενικιλλινών

«Φυσική» πτενικιλλίνη (Πενικιλλίνη G)	Νατριούχος (ή καλιούχος) βενζυλοπτενικιλλίνη, Προκαϊνική πτενικιλλίνη
Φαινοξυπτενικιλλίνες (Οξεάντοχες)	Φαινοξυμεθιλική πτενικιλλίνη (Πενικιλλίνη V), Φαινεθικιλλίνη
Αμινοπτενικιλλίνες	Αμπικιλλίνη, Αμοξυκιλλίνη, Εστέρες αμπικιλλίνης (ετακιλλίνη, μπαμπικιλλίνη, πιβ-αμπικιλλίνη, ταλαμπικιλλίνη)
Καρβοξυπτενικιλλίνες	Τικαρκιλλίνη, Καρμπενικιλλίνη, Ινδανυλο-καρμπενικιλλίνη
Ακυλαμινοπτενικιλλίνες (Ουρεϊδοπτενικιλλίνες)	Πιπερακιλλίνη, Αζλοκιλλίνη, Μεζλοκιλλίνη
Πενικιλλινασοάντοχες (Αντισταφυλοκοκκικές)	Οξακιλλίνη, Κλοξακιλλίνη, Δικλοξακιλλίνη, Φλουκλοξακιλλίνη, Ναφκιλλίνη, Μεθικιλλίνη
Μεκιλλινάμη (και εστέρες)	Μεκιλλινάμη, Πιβ-μεκιλλινάμη
Αναστολείς β-λακταμασών	Κλαβουλανικό οξύ, Σουλμπακτάμη, Ταζομπακτάμη, Αβιμπακτάμη , Βαμπορβακτάμη , Ρελεμπακτάμη

Ελένη Γιαμαρέλλου & συν, Λοιμώξεις και Αντιμικροβιακή Χημειοθεραπεία, 2009

Poulakou G. et al, *Ann Transl Med*, 2018;6(21):423

Pandey N, Casella M, StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2020 Sep 9

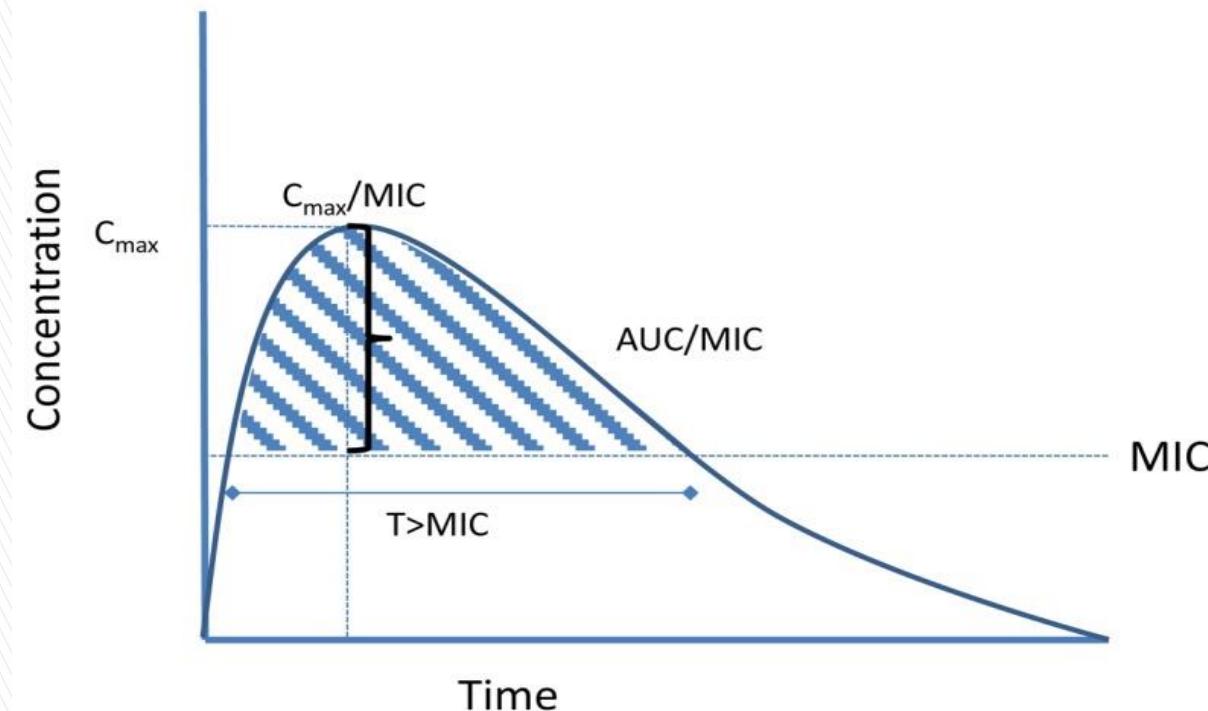

Φαρμακοκινητική - Φαρμακοδυναμική

- ▶ Κρυσταλλική Πενικιλίνη G: $T_{1/2} = 30 \text{ min}$
- ▶ Βενζαθινική Πενικιλίνη G: IM χορήγηση (παρατεταμένος $T_{1/2}$)
- ▶ Προκαϊνική Πενικιλίνη G: IM χορήγηση ημερησίως (βραχύτερος $T_{1/2}$)
- ▶ Πενικιλίνη V: $T_{1/2} = 30 \text{ min}$, βέλτιστη απορρόφηση με κενό στόμαχο

Ελένη Γιαμαρέλλου & συν, Λοιμώξεις και Αντιμικροβιακή Χημειοθεραπεία, 2009
Pandey N, Cascella M ,StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2020 Sep 9

Χρονοεξαρτώμενη δράση (time dependent)
Απουσία post antibiotic effect

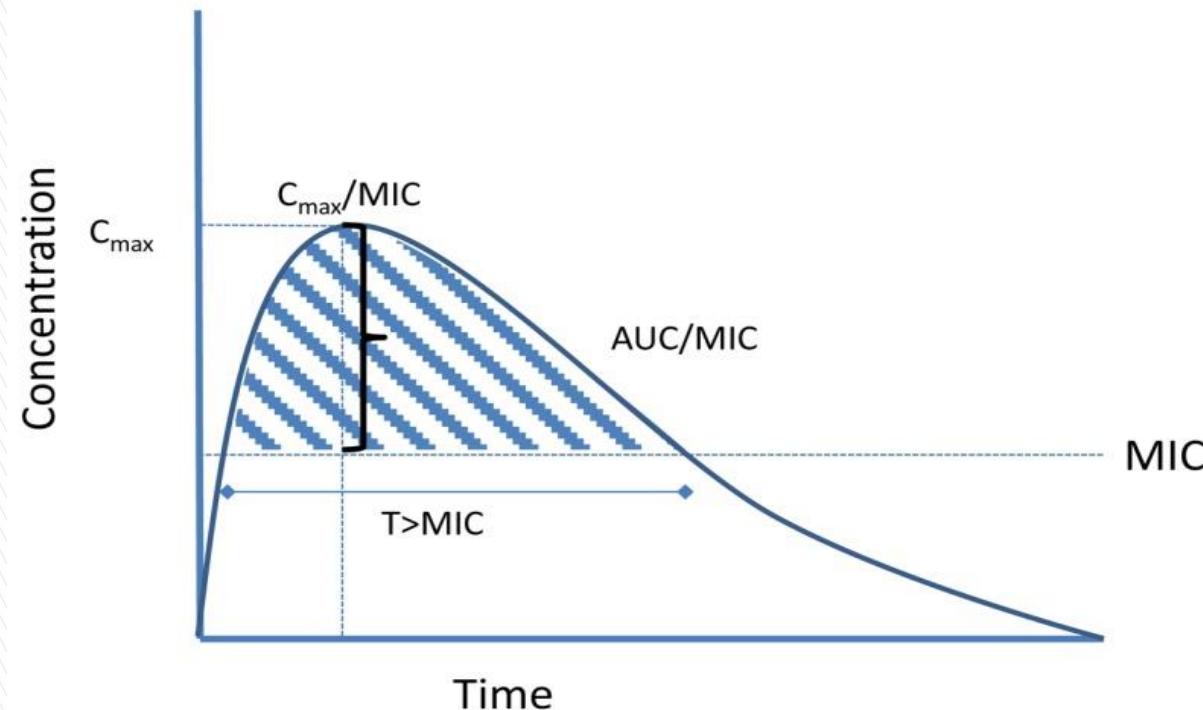

Φαρμακοκινητική - Φαρμακοδυναμική

- ▶ Νεφρική (κυρίως) απέκκριση (Πενικιλίνη G: 70% εντός 6 ωρών)
- ▶ Επαρκείς συγκεντρώσεις σε αρθρικό, ασκιτικό, πλευριτικό υγρό
- ▶ ENY: Μόνο επί φλεγμαινουσών μηνίγγων
- ▶ Πτωχή συγκέντρωση σε πολυμορφοπύρηνα & μακροφάγα

Ελένη Γιαμαρέλλου & συν, Λοιμώξεις και Αντιμικροβιακή Χημειοθεραπεία, 2009

Χρονοεξαρτώμενη δράση (time dependent)
Απουσία post antibiotic effect

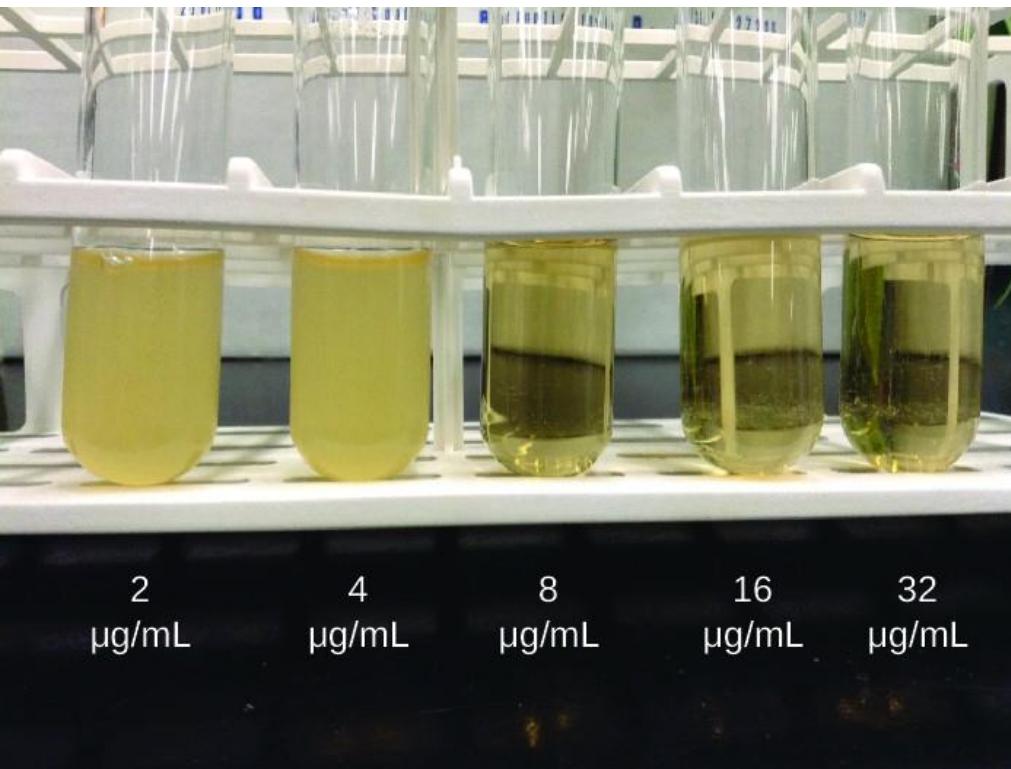
Αντιμικροβιακό φάσμα Πενικιλλινών

**Βενζυλοπενικιλίνη
(Πενικιλίνη G) &
Φαινοξυ-μεθυλο-
πενικιλίνη
(Πενικιλίνη V)**

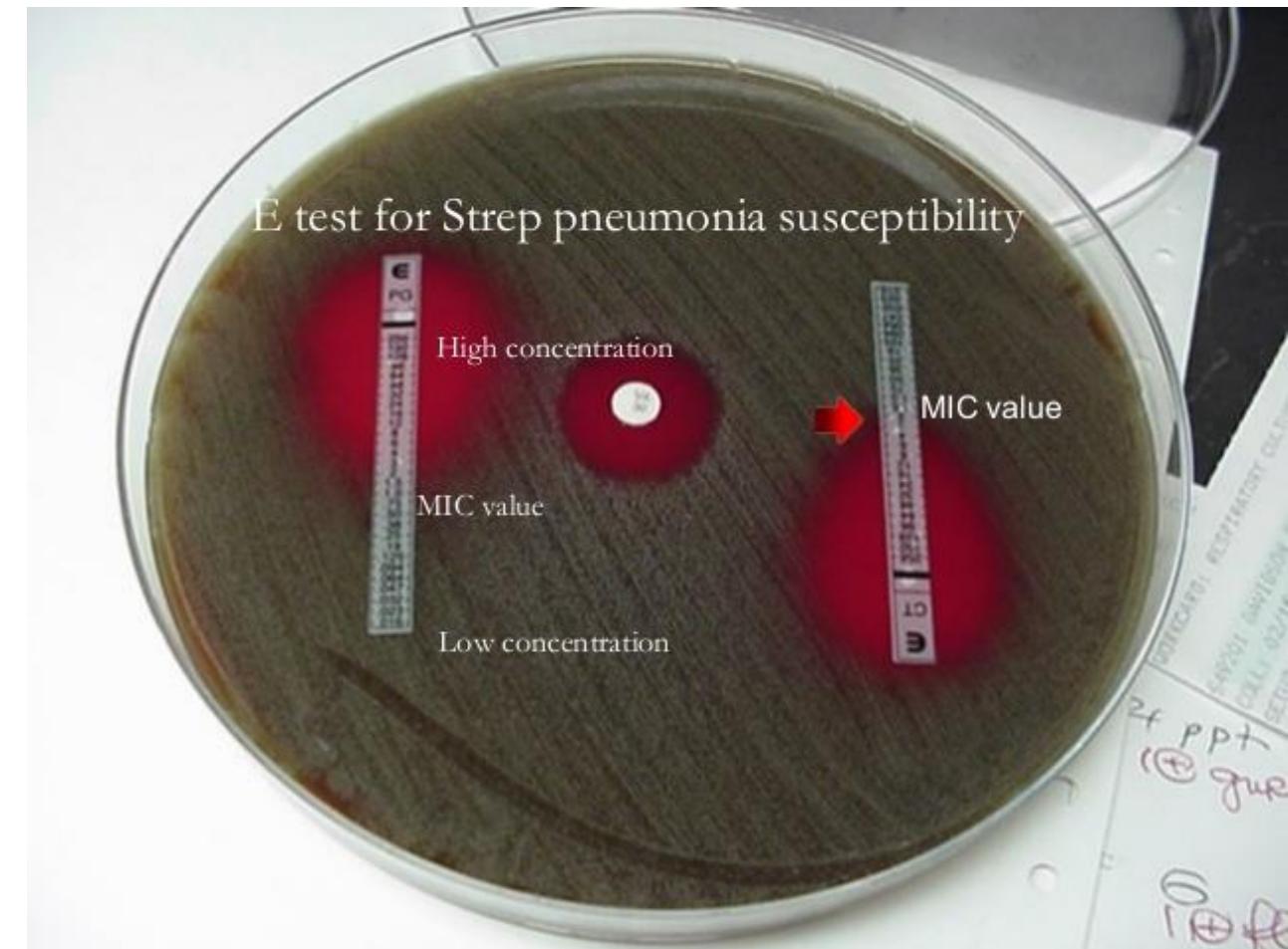
- Στρεπτόκοκκοι: β-αιμολυτικοί στρεπτόκοκκοι ομάδας A (GABHS), ομάδας B (λιγότερο ευαίσθητοι), ομάδων C, G, F (συνήθως ευαίσθητοι).
- *Streptococcus pneumoniae* (πνευμονιόκοκκος)
- *Bacillus anthracis*, *Corynebacterium diphtheriae*, *Listeria monocytogenes*
- Αναερόβια σπορογόνα βακτήρια: *Clostridium spp* (*C.perfrigens*, *C.botulinum*, *C.tetani*, *C.dificille*, *C.septicum*)
- Αναερόβια μη σπορογόνα βακτήρια: *Actinomyces spp*, *Propionibacterium*, *Bifidobacterium spp*, *Eubacterium spp*
- Gram-αρνητικοί κόκκοι: *Neisseria meningitidis*, *Neisseria gonorrhoeae*
- Σπειροχαίτες (πχ *Treponema pallidum*), Λεπτόσπειρες, Μπορέλιες
- *Cardobacterium hominis*, *Eikenella corrodens*

Έλεγχος ευαισθησίας αντιμικροβιακών

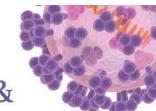
2 $\mu\text{g/mL}$ 4 $\mu\text{g/mL}$ 8 $\mu\text{g/mL}$ 16 $\mu\text{g/mL}$ 32 $\mu\text{g/mL}$

ΠΟΣΟΣΤΑ ΜΗ-ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ ΑΠΟΜΟΝΩΘΕΝΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΠΝΕΥΜΟΝΙΟΚΟΚΚΟΥ ΑΠΟ ΡΙΝΟΦΑΡΥΓΓΙΚΗ ΦΟΡΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 2010 ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΕΤΟΣ 2004

	2004	2010
Πενικιλίνη	34,7/3,9%*	0,3%*
Αμοξυκιλίνη	-	0,0%
Ερυθρομυκίνη	33,5%	21,4%
Κεφουροξίμη (oral)	25,1%	1,5%
Τετρακυκλίνη	26,4%	12,4%
Κοτριμοξαζόλη	44,2%	62,5%
Κεφτριαξόνη	1%	0%
Μοξιφλοξασίνη	0%	0%

ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΜΗ-
ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ ΑΠΟΜΟΝΩΘΕΝΤΩΝ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΠΝΕΥΜΟΝΙΟΚΟΚΚΟΥ ΣΕ
ΝΟΣΗΛΕΥΟΜΕΝΟΥΣ (ΠΕ.ΠΑ.Γ.Ν.Η.) ΚΑΤΑ ΤΑ
ETH 2009-2016

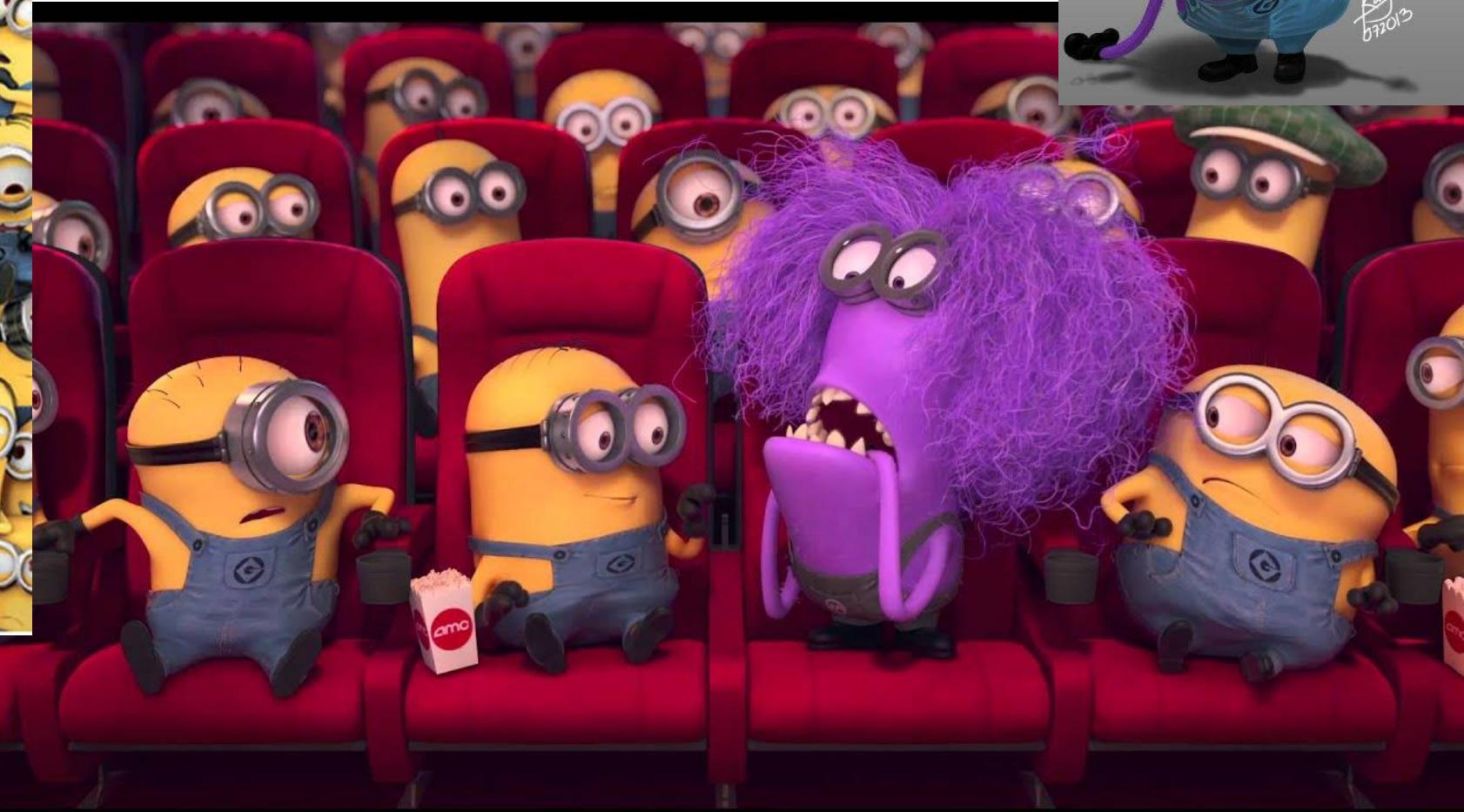
The Evolving Epidemiology of Serotype
Distribution and Antimicrobial
Resistance of *Streptococcus*
pneumoniae Strains Isolated from
Adults in Crete, Greece, 2009–2016

Table 3. *In vitro* activities of the antimicrobial agents tested against the 135 *Streptococcus pneumoniae* isolates

Antibiotic	MIC ₅₀	MIC ₉₀	Range	S (%)	I (%)	R (%)
Penicillin	0.032	0.75	<0.016–4	65.2	27.4	7.4
Amoxicillin	0.032	2	0.016–64	90.4	5.9	3.7
Cefuroxime	0.047	2	0.016–12	80	6.7	13.3
Cefotaxime	0.047	0.75	<0.016–8	95.6	2.2	2.2
Cefepime	0.19	1	0.016–8	91.2	4.4	4.4
Imipenem	0.047	0.125	0.002–3	91.9	5.9	2.2
Meropenem	0.047	0.25	0.002–3	92.6	5.9	1.5

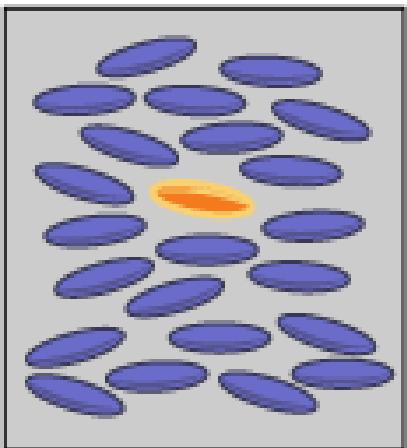

Ανάπτυξη αντοχής

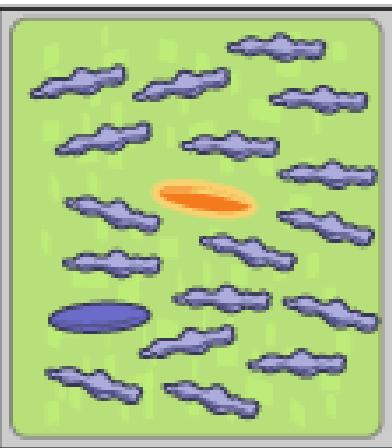

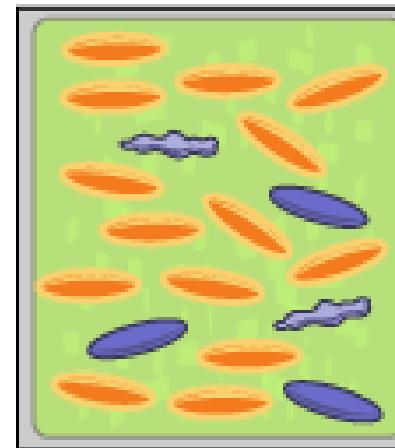
A bunch of bacteria,
including a resistant
variety...

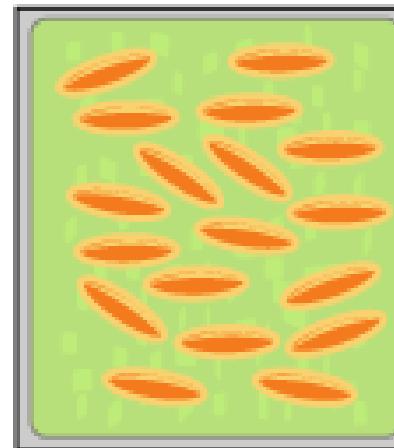
...get bathed in
antibiotics. Most
of the normal
bacteria die.

The resistant
bacteria multiply
and become more
common.

Eventually, the
entire infection
evolves into a
resistant strain.

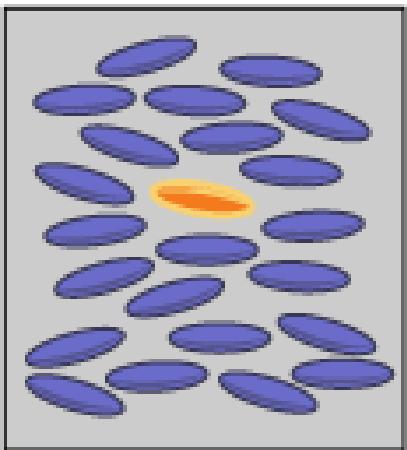
normal bacterium

dead bacterium

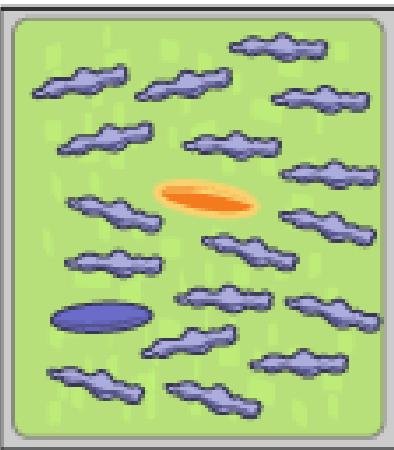
resistant bacterium

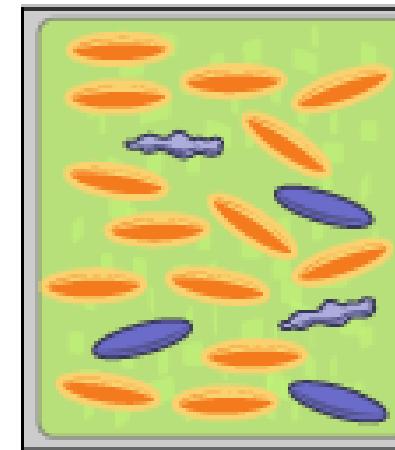
1
A bunch of bacteria, including a resistant variety...

2
...get bathed in antibiotics. Most of the normal bacteria die.

3
The resistant bacteria multiply and become more common.

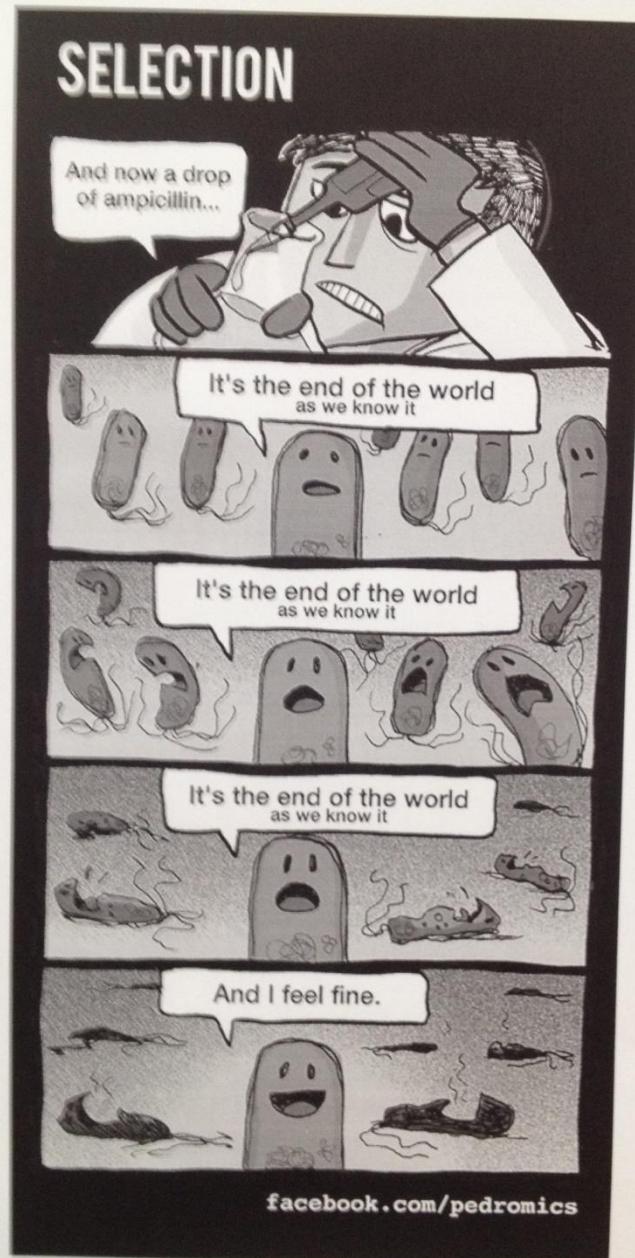

Event
entire
evolve
resistant

normal bacterium
dead bacterium
resistant bacterium

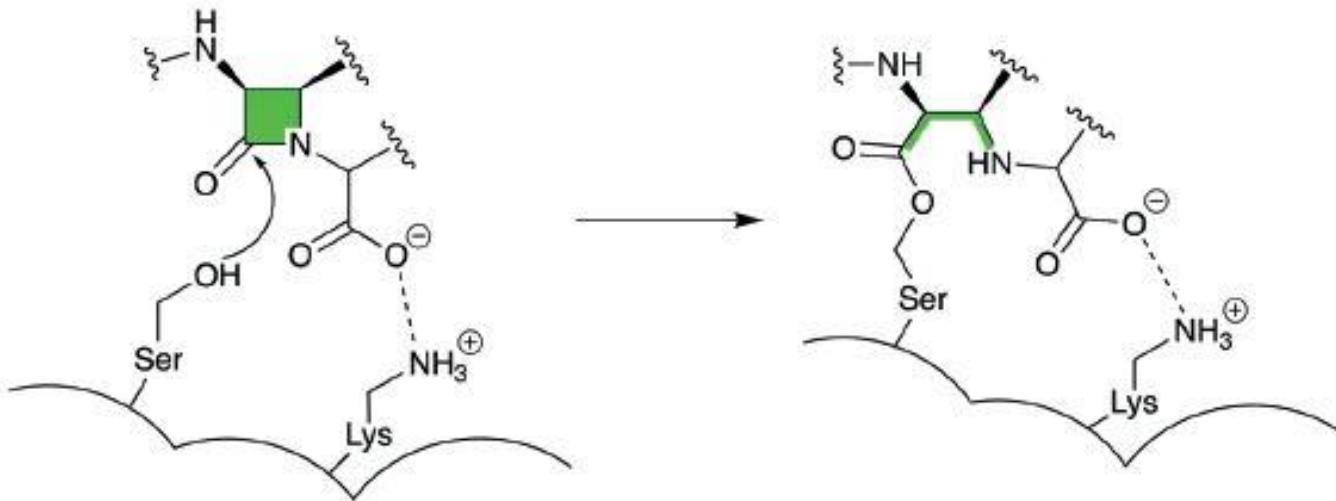
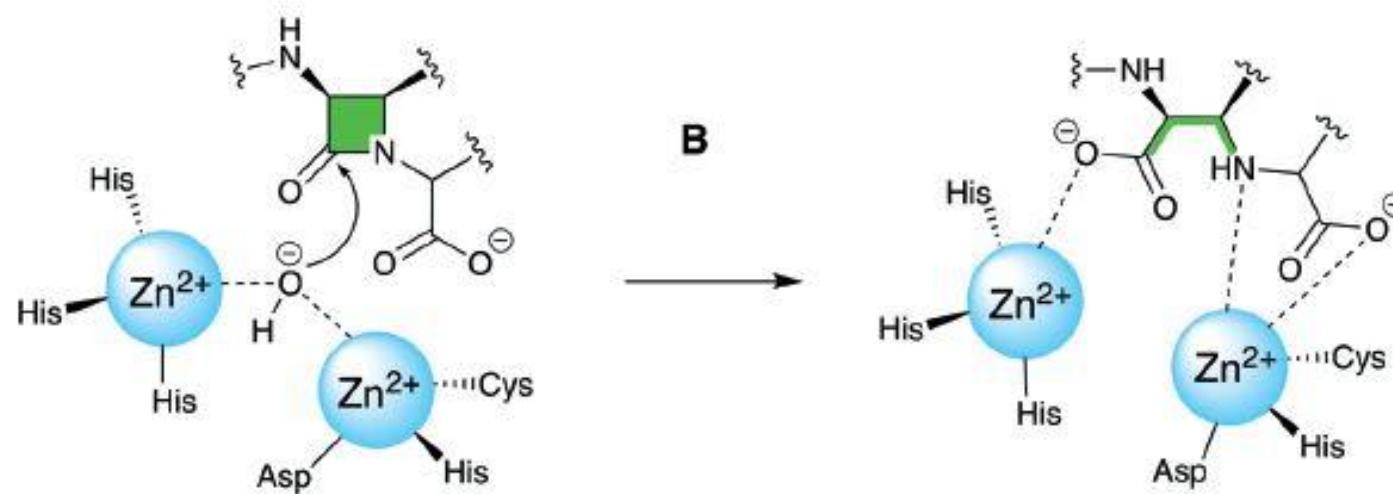
R.E.M.

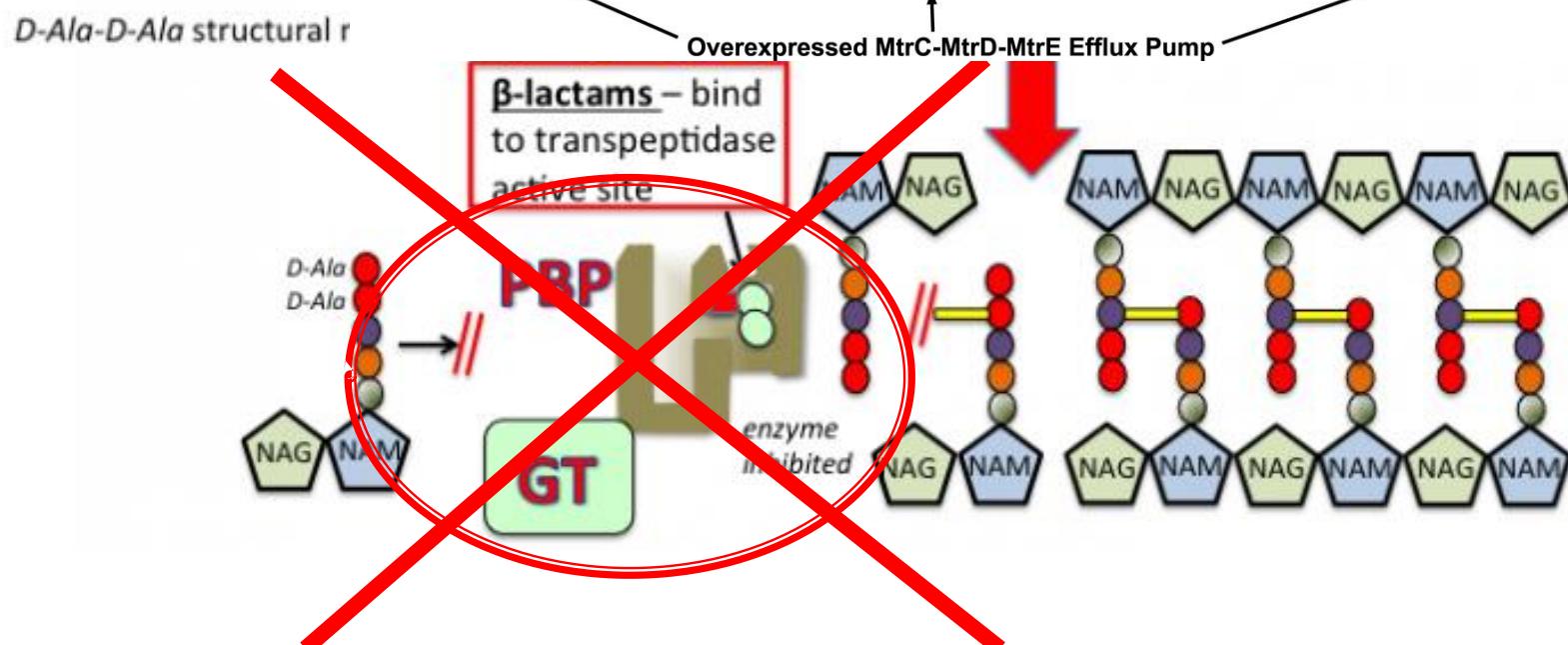
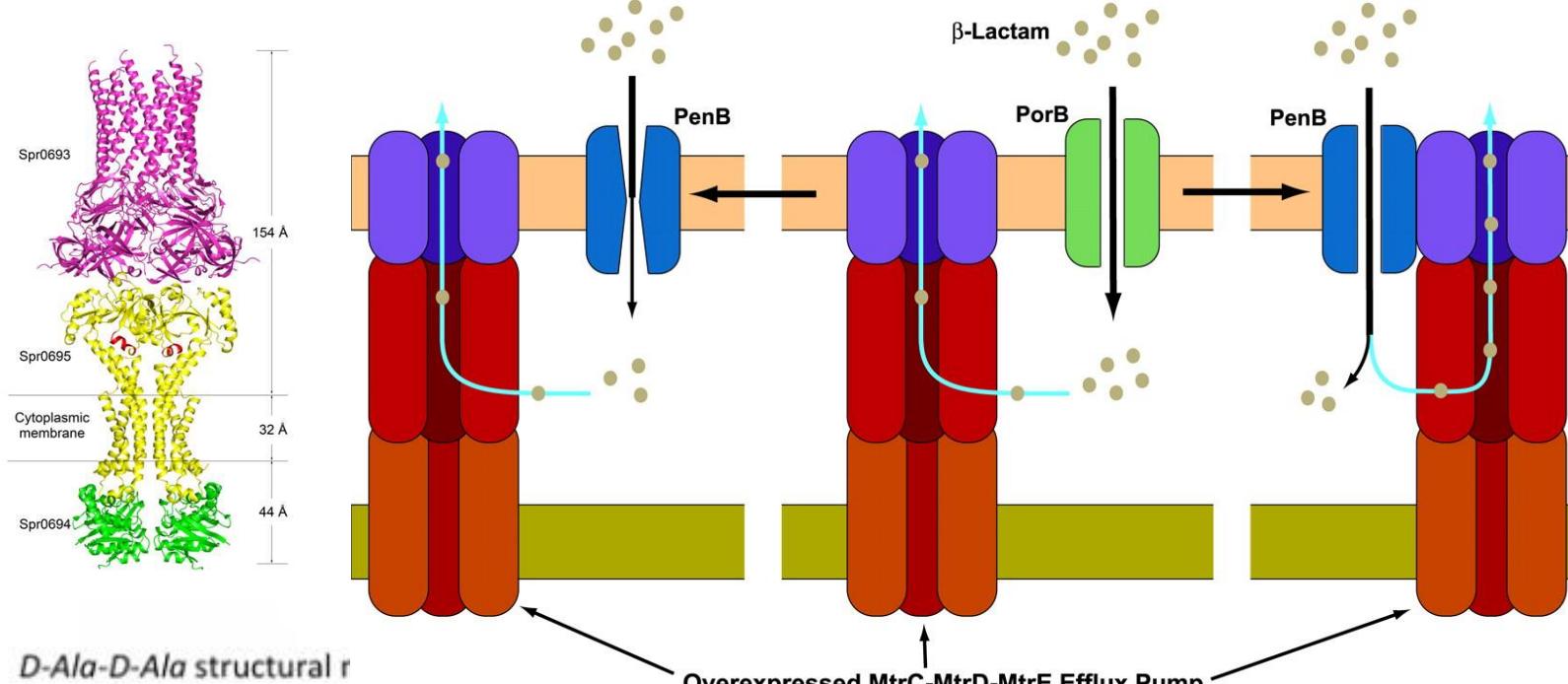

Μηχανισμοί αντοχής έναντι β-λακταμών

Ενζυμική αδρανοποίηση	Παραγωγή β-λακταμασών
Τροποποίηση στόχου	Τροποποίηση PBPs → Παράκαμψη στόχου (γονίδιο <i>mecA</i> του <i>S.aureus</i>)
Μεταβολή εισόδου	<ul style="list-style-type: none"> • Αντλίες ενεργητικής εκροής • Μειωμένη πρόσληψη (πορίνες)

A**B**

Αντισταφυλοκοκκικές Πενικιλίνες

- ▶ Μεθικιλίνη
- ▶ Οξακιλίνη
- ▶ Κλοξακιλίνη
- ▶ Δικλοξακιλίνη
- ▶ Φλουκλοξακιλίνη
- ▶ Ναφκιλίνη

Δε συνίσταται η χρήση τους
έναντι άλλων παθογόνων
ακόμη και αν φέρονται
ευάσθητα

Λοιμώξεις από **MSSA** στελέχη *Staphylococcus*

- ▶ Λοιμώξεις δέρματος & μαλακών
μορίων:
  - Θυλακίτιδα
  - Δοθιήνες & ψευδάνθρακας
  - Μολυσματικό κηρίο
  - Κυτταρίτιδα
  - Μαστίτιδα
- ▶ Σύνδρομο τοξικής καταπληξίας
- ▶ Πνευμονία
- ▶ Αρθρίτιδα
- ▶ Οστεομυελίτιδα
- ▶ Βακτηριαμία
- ▶ Ενδοκαρδίτιδα

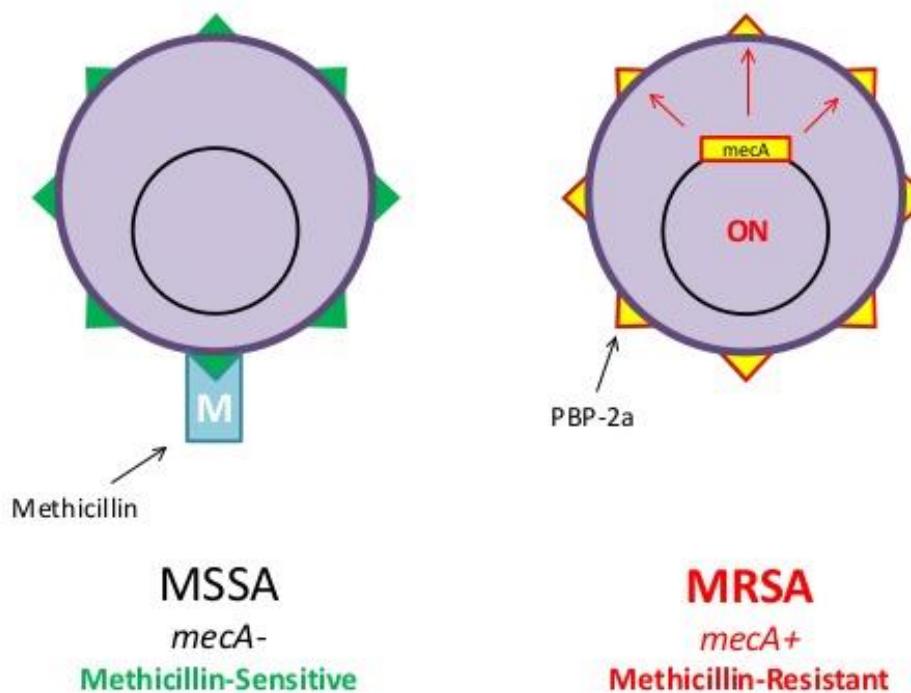
Staphylococcus aureus

Μηχανισμοί αντοχής έναντι β-λακταμών

mecA-encoded Methicillin Resistance

Staphylococcus aureus MRSA είναι εξ'ορισμού ανθεκτικός σε ΟΛΕΣ τις β-λακτάμες!
(Μια-δυο εξαιρέσεις...)

Staphylococcus aureus MRSA

S. aureus

Results from all hospitals

Blood isolates

(July - December 2018)

Drug	Medical Wards				Surgical Wards				ICU			
	Isolates Tested	% NS	% R	% I	Isolates Tested	% NS	% R	% I	Isolates Tested	% NS	% R	% I
Penicillin G	171	76,6	76,6	0,0	25	76,0	76,0	0,0	17	64,7	64,7	0,0
Oxacillin	356	33,1	33,1	0,0	58	41,4	41,4	0,0	40	20,0	20,0	0,0

Staphylococcus aureus MRSA

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

S. aureus

Results from all hospitals

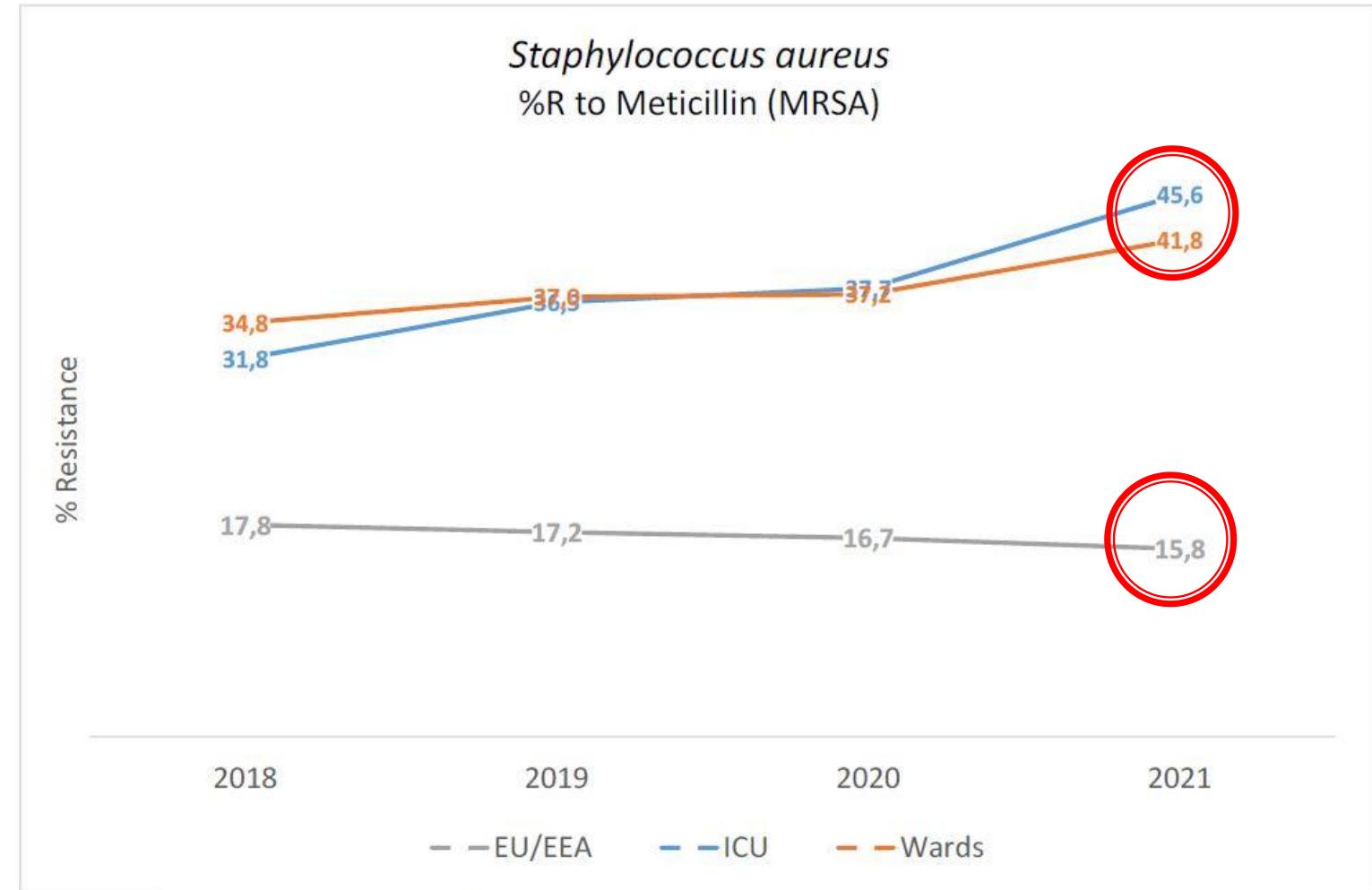
Blood isolates

(July - December 2021)

Drug	Medical Wards				Surgical Wards				ICU			
	Isolates Tested	%NS	%R	%I	Isolates Tested	%NS	%R	%I	Isolates Tested	%NS	%R	%I
Oxacillin	380	35,0	35,0	0,0	74	35,1	35,1	0,0	75	38,7	38,7	0,0

Staphylococcus aureus MRSA

— EU/EEA -> European Union / European Economic Area average [Data source: Surveillance Atlas - EARS-net - ECDC]

— ICU -> Intensive Care Unit [Data source: WHONET-Greece AMR surveillance network – CPHL - NPHO]

— Wards -> Medical & surgical wards [Data source: WHONET-Greece AMR surveillance network – CPHL - NPHO]

Αμινοπενικιλλίνες

- ▶ Αμπικιλλίνη
- ▶ Αμοξυκιλλίνη

Καλή δραστικότητα
έναντι Gram (-)
βακτηρίων

ΠΡΟΣΟΧΗ!
Υψηλά ποσοστά αντοχής
σε *E.coli*, *H.influenzae* και
Salmonella spp
ΑΠΟΦΥΓΗ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ
ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Αντιμικροβιακό φάσμα

Ίδιο με της πενικιλλίνης ΚΑΙ
ΕΠΙΠΛΕΟΝ:

- ▶ *Haemophilus influenzae*
- ▶ *Escherichia coli*
- ▶ *Proteus mirabilis*
- ▶ *Enterococcus spp*
- ▶ *Salmonella spp*
- ▶ *Shigella spp*
- ▶ *Campylobacter spp*
- ▶ *Listeria monocytogenes*

Ελληνική πραγματικότητα

Escherichia coli
Outpatients from all hospitals
Isolates from urine cultures
(July - December 2018)

Drug	Outpatient Departments				
	Isolates tested	%NS	%R	%I	
Ampicillin	5431	47,5	44,6	2,9	
Ampicillin/Sulbactam	2701	33,7	20,8	12,9	
Amoxicillin/Clavulanic acid	3821	17,3	6,6	10,6	
Ticarcillin/Clavulanic acid	496	19,6	9,5	10,1	
Piperacillin/Tazobactam	5192	4,1	2,0	2,2	

Ελληνική πραγματικότητα

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Escherichia coli

Outpatients from all hospitals

Isolates from urine cultures

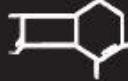
(July - December 2021)

Drug	Outpatient Departments				
	Isolates Tested	%NS	%R	%I	
Ampicillin	4938	46,9	45,7	1,2	
Ampicillin/Sulbactam	2036	26,0	24,7	12,2	
Amoxicillin/Clavulanic acid	3592	22,5	16,4	6,1	
Ticarcillin/Clavulanic acid	341	15,0	8,2	6,7	
Piperacillin/Tazobactam	5165	5,4	3,5	1,9	

WHONET
Greece

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΕΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
HELLENIC SOCIETY FOR CHEMOTHERAPY

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΣΗΨΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΨΗ**

**ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ
ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ**

σπουδάστε
τη σήψη
σώστε
ζωές

Επιμέλεια έκδοσης

Ευάγγελος Ι. Γιαμαρέλλος-Μπουρμπούλης
Χαράλαμπος Γώγος

Συντακτική επιτροπή

Γεώργιος Αδάμης
Σουζάνα Ανίσογλου
Γλυκερία Βλαχογιάννη
Στυλιανή Γερακάρη
Ελένη Γκέκα
Αικατερίνη Ευθυμίου
Βασίλειος Κουλούρας
Συμεώνη Μεταλλίδης
Ελένη Μουλούδη
Παύλος Μυριανθεύς
Περικλής Παναγόπουλος
Ιωάννης Παρίσης
Έφη Πολυζωγοπούλου
Νικολέππα Ροβίνα
Βησσαρία Σακκά
Στυλιανή Συμπάρδη

Καρολίνα Ακινόσογλου
Ελένη Αντωνιάδου
Νικόλαος Γατσέλης
Ευθυμία Γιαννιτσιώτη
Γεώργιος Δημόπουλος
Κυριακή Κανελλακοπούλου
Χαράλαμπος Μηλιώνης
Μαρία Ντάγανου
Γεώργιος Νταλέκος
Αντώνιος Παπαδόπουλος
Μαρία Πατράνη
Γαριφαλλία Πουλάκου
Χριστίνα Ρούτση
Λεμονιά Σκούρα
Βαρβάρα Φυντανίδη

Ομάδα σύνταξης

Νικόλαος Αντωνάκος
Ελένη Καρακικέ

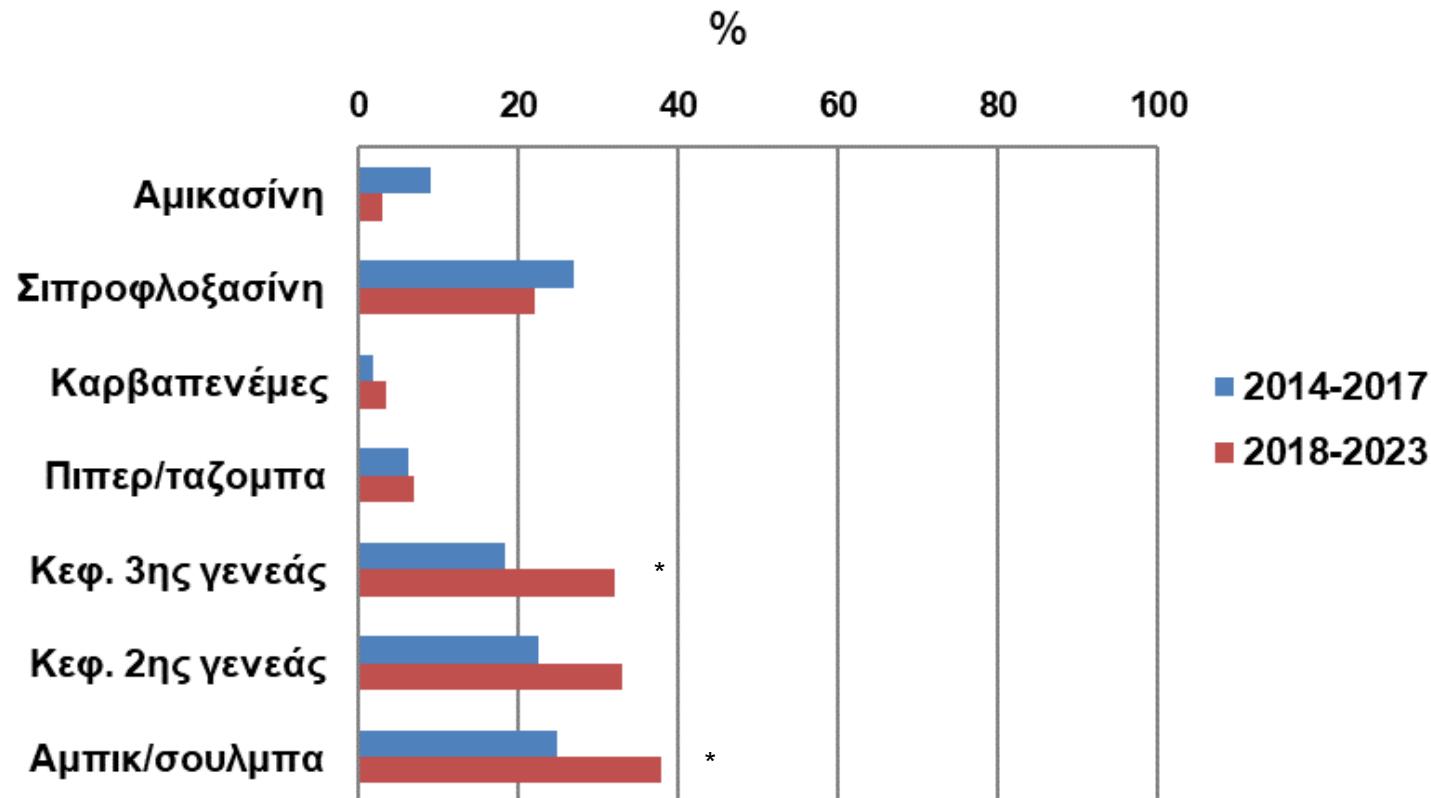
Ευδοξία Κυριαζοπούλου
Χρήστος Ψαρράκης

Αντοχη (%) κυριότερων παθογόνων από καλλιέργειες ούρων σε ασθενείς με επεισόδιο σήψης που εκδηλώθηκε εκτός ΜΕΘ

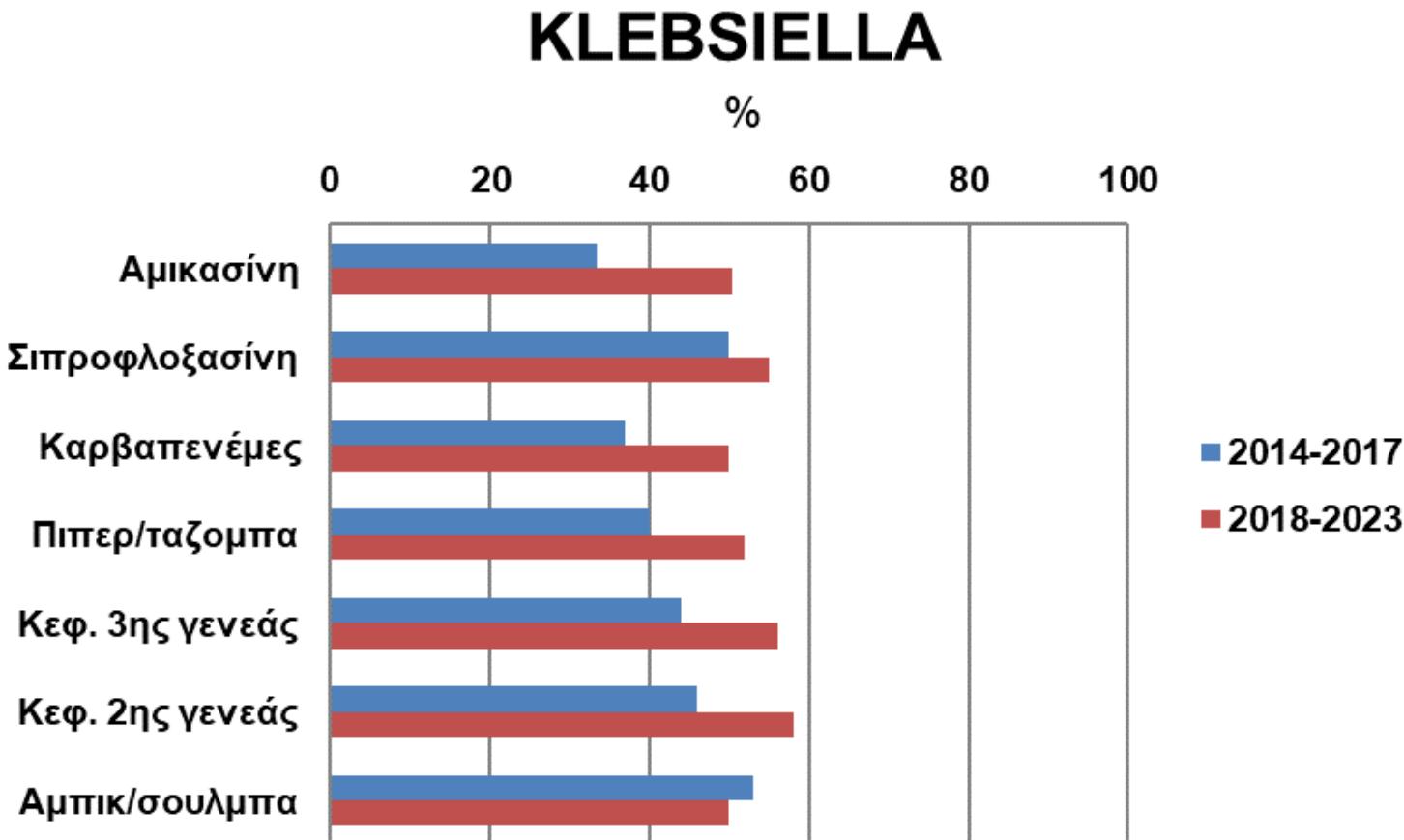
Escherichia coli

*στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των δυο περιόδων καταγραφής

Αντοχη (%) κυριότερων παθογόνων από καλλιέργειες ούρων σε ασθενείς με επεισόδιο σήψης που εκδηλώθηκε εκτός ΜΕΘ

Δεν διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των δυο περιόδων καταγραφής

Αμινοπτενικιλλίνες

Ενδείξεις χορήγησης

- ▶ Λοιμώξεις ουροποιητικού (ευαίσθητα παθογόνα, αντιβιόγραμμα απαραίτητο)
- ▶ Λοιμώξεις από *Enterococcus faecalis*
- ▶ Λοιμώξεις κατώτερου αναπνευστικού
- ▶ Λοιμώξεις από *Listeria monocytogenes*
- ▶ Σπανιότερα έναντι *Haemophilus influenzae* και *Salmonella spp* (αντιβιόγραμμα απαραίτητο)

- ▶ Αμπικιλλίνη: κακή P.O. απορρόφηση (30-40%), IV χορήγηση, $T_{1/2} = 90 \text{ min}$
- ▶ Αμοξυκιλλίνη: άριστη P.O. απορρόφηση (60-90%), $T_{1/2} = 78 \text{ min}$ OXI δραστική *in vivo* έναντι *Shigella spp*

Συνήθεις συνδυασμοί με αναστολείς β-λακταμασών

Ταξινόμηση Αναστολέων

Αναστολέας	Συνήθεις συνδυασμοί
Κλαβουλανικό οξύ	Αμοξυκιλίνη, Τικαρκιλίνη
Σουλμπακτάμη	Αμπικιλίνη
Ταζομπακτάμη	Πιπερακιλίνη, Κεφτολοζάνη
Αβιμπακτάμη	Κεφταζιδίμη, Αζτρεονάμη
Βαμπορβακτάμη	Μεροπενέμη
Ρελεμπακτάμη	Ιμιπενέμη

Ταξινόμηση Αναστολέων

	ESBL	KPC	OXA-48	MBL	CRPA	CRAB	Phase
β-lactam/β-lactamase inhibitors							
Meropenem/vaborbactam	✓	✓	–	–	–	–	Postmarket
Meropenem/nacubactam	✓	✓	✓	–	–	–	Phase I
Meropenem/QPX7728	✓	✓	✓	✓	±	✓	Preclinical
Imipenem/relebactam	✓	✓	–	–	✓	–	Postmarket
Ceftazidime/avibactam	✓	✓	✓	–	✓	–	Postmarket
Ceftolozane/tazobactam	✓	–	–	–	✓	–	Postmarket
Cefepime/tazobactam (2 g/2 g)	✓	–	✓	–	–	–	Phase III ^a
Cefepime/enmetazobactam	✓	–	–	–	–	–	Phase III
Cefepime/zidebactam	✓	✓	✓	✓	±	±	Phase I
Cefepime/VNRX5133	✓	✓	✓	±	±	–	Phase III
Cefepime/QPX7728	✓	✓	✓	✓	±	–	Preclinical
Ceftibuten/VNRX-7145	✓	–	–	–	–	–	Phase I
Ceftibuten/QPX7728	✓	✓	✓	–	–	–	Preclinical
Cefpodoxime/ETX-0282	✓	–	–	–	–	–	Phase I
Aztreonam/avibactam	✓	✓	✓	✓	–	–	Phase III ^b
Sulbactam/durlobactam	✓	✓	✓	✓	–	✓	Phase III

Συνδυασμοί με αναστολείς

Αμοξικιλίνη-Κλαβουλανικό οξύ

Ενδείξεις

- ▶ Λοιμώξεις ανώτερου αναπνευστικού (μέσου ωτός ή παραρρινών, υποτροπιάζουσα φαρυγγοαμυγδαλίτιδα)
- ▶ Λοιμώξεις δέρματος & μαλακών μορίων (SSTIs) – ΠΡΟΣΟΧΗ: MSSA ή άλλα ευαίσθητα παθογόνα
- ▶ Λοιμώξεις ουροποιητικού (επιπλεγμένες ή επί αντοχής σε ενδεδειγμένη αγωγή πρώτης επιλογής)
- ▶ Ενδοκοιλιακές λοιμώξεις ήπιας ή μέτριας βαρύτητας (χολοκυστίδα, εκκολπωματίδα)

ΡΟ χορήγηση: Διαθέσιμο ως 500/125 mg & 875/125 mg

Συνδυασμοί με αναστολείς

Αμπικιλίνη-Σουλμπακτάμη

Ενδείξεις

- ▶ Λοιμώξεις κατώτερου αναπνευστικού ΕΠΙ ΑΥΞΗΜΕΝΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ή ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΥΠΟΨΙΑΣ ΕΙΣΡΟΦΗΣΗΣ
- ▶ Λοιμώξεις ουροποιητικού (επιπλεγμένες ή επί αντοχής σε ενδεδειγμένη αγωγή πρώτης επιλογής)
- ▶ Ενδοκοιλιακές λοιμώξεις ή πιας ή μέτριας βαρύτητας (χολοκυστίδα, εκκολπωματίδα)

IV χορήγηση: Διαθέσιμο ως 1/0,5 gr & 2/1 gr

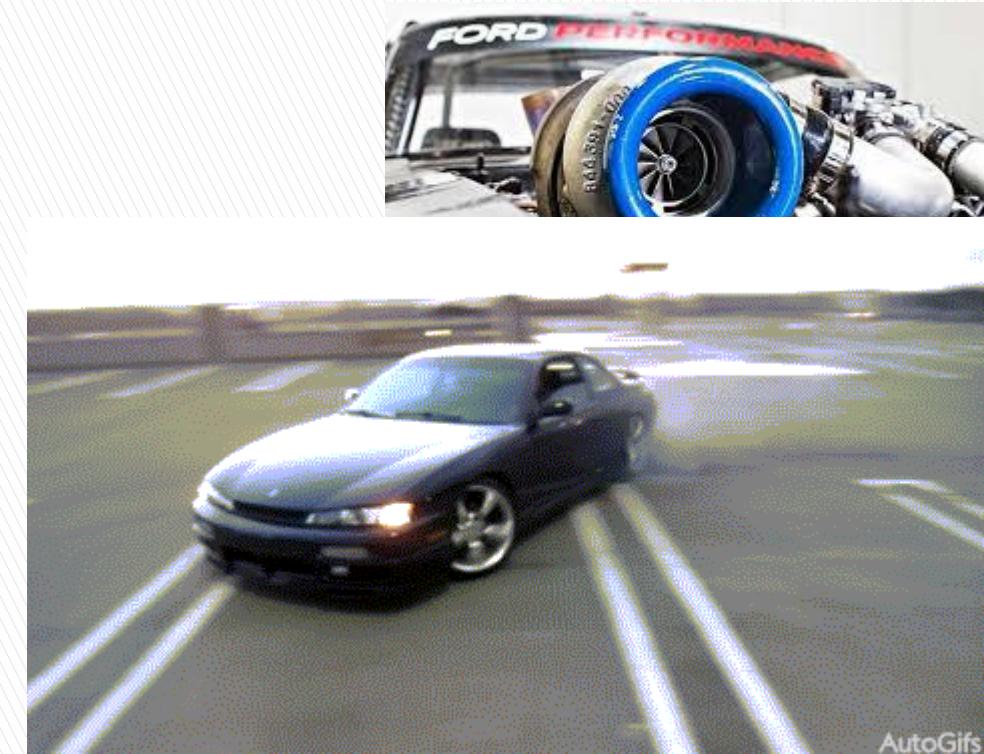
Συνδυασμοί με αναστολείς

Πλεονεκτήματα

- ▶ Διεύρυνση αντιμικροβιακού φάσματος έναντι στελεχών που παράγουν β-λακταμάσες:
  - *Staphylococcus spp*
  - Πλασμιδιακές Gram (-) βακτηρίων (τύπος TEM): *Haemophilus spp*, *Moraxella catarrhalis*, *Neisseria spp* *Enterobacteriaceae*
- ▶ Ενίσχυση δραστικότητας έναντι αναεροβίων

Μειονεκτήματα

- ▶ Λανθασμένη χρήση ή/και κατάχρηση από κλινικούς ιατρούς και κοινότητα

Συνδυασμοί με αναστολείς – Νοσοκομειακές Λοιμώξεις

Τικαρκιλίνη-Κλαβουλανικό οξύ

- ▶ Φάσμα παρόμοιο με τον συνδυασμό Αμπικιλίνη-Σουλμπακτάμη
- ▶ ίδιες κλινικές εφαρμογές
- ▶ Μέτρια δράση έναντι *Pseudomonas aeruginosa*
- ▶ IV χορήγηση: Διαθέσιμο (...) ως 5/0,2 gr & 3/0,2 gr

Πιπερακιλίνη-Ταζομπακτάμη

- ▶ Σημαντική δράση έναντι *Pseudomonas aeruginosa*
- ▶ Αντιμετώπιση σοβαρών λοιμώξεων σε ανοσοκατεσταλμένους, βαρέως πάσχοντες οφειλόμενες σε πολυανθεκτικά παθογόνα
- ▶ IV χορήγηση: Διαθέσιμο ως 2/0,25 gr & 4/0,5 gr

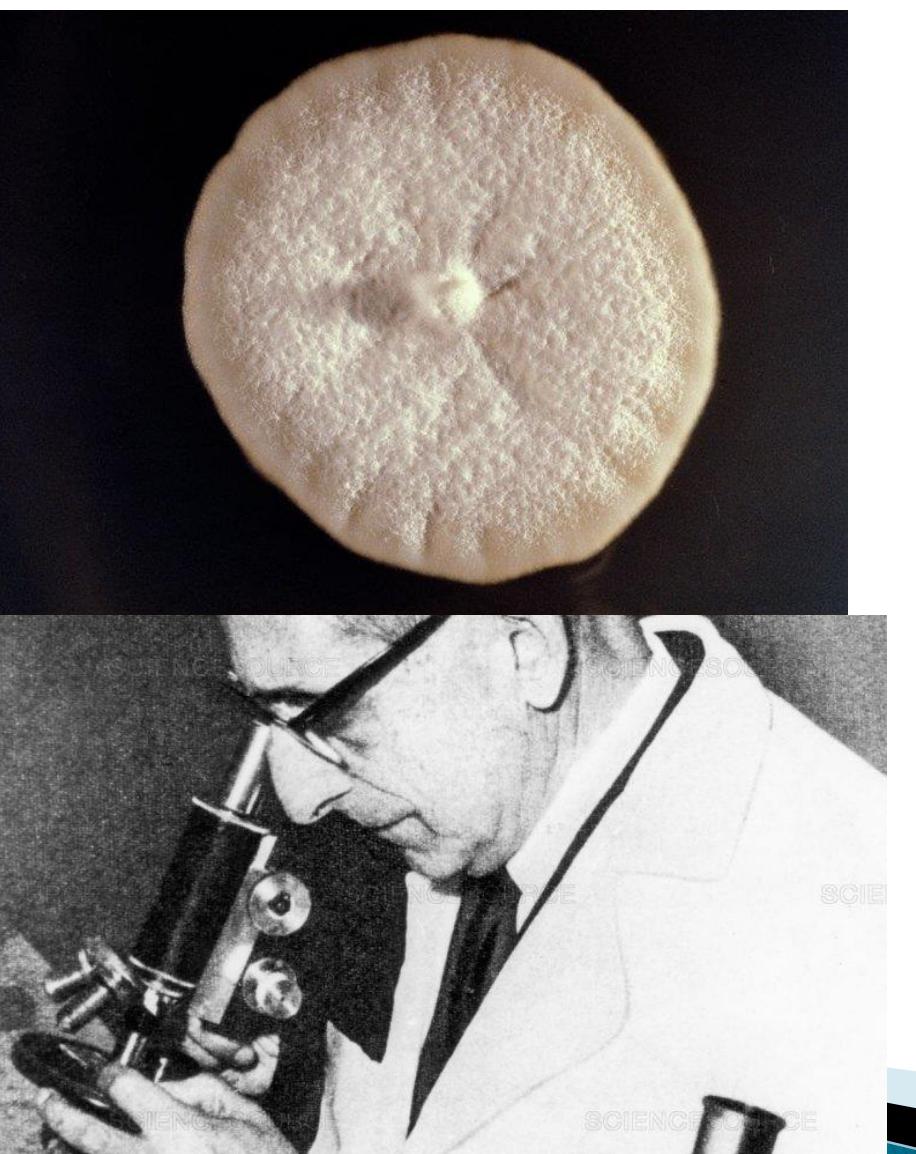
Ανεπιθύμητες ενέργειες σχετιζόμενες με Πενικιλλίνες – Β-λακτάμες

Τοπικές	Πόνος, ευαισθησία στη θέση IM χορήγησης, κάυσος κατά την IV χορήγηση
Υπερευαισθησία	<u>Εξάνθημα, κνησμός, κνίδωση, αναφυλακτικό shock, Τοξική επιδερμόλυση – σύνδρομο Stevens-Johnson</u>
Γαστρεντερικό	Διαρροϊκές κενώσεις, ναυτία, έμετοι, Γαστρεντερίτιδα/διάρροια λόγω προσβολής από <i>Clostridium difficile</i>
Αιμοποιητικό	Ηωσινοφιλία, λευκοπενία, αναιμία, ουδετεροπενία, λεμφοπενία, θρομβοκυττάρωση – θρομβοπενία, παράταση χρόνων πήξης, διαταραγμένη συγκόλληση αιμοπεταλίων
Ήπαρ	Άνοδος τιμών SGOT, SGPT, ALP, χολερυθρίνης, φαρμακευτική ηπατίτιδα
Νεφροί	Άνοδος τιμών ουρίας & κρεατινίνης, κυλινδρουρία – διάμεση νεφρίτιδα
Κεντρικό νευρικό σύστημα	Κεφαλαλγία, ζάλη, υπνηλία, σύγχυση, τρόμος, μυοκλονίες, επιληπτική κρίση, εγκεφαλοπάθεια

Κεφαλοσπορίνες

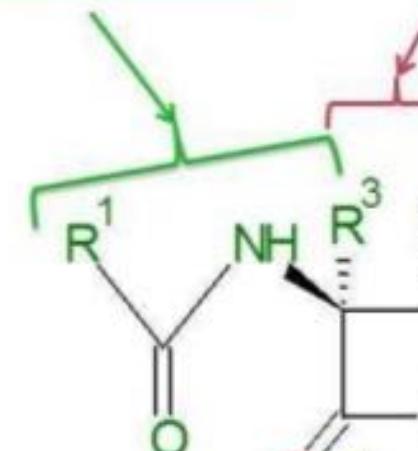
STRUCTURE ACTIVITY RELATIONSHIP OF CEPHALOSPORIN

7-position substituent

- Semi-synthetic incorporation
- Influence the antibacterial activity
- Affects binding of β -lactamase

Cis-stereochemistry - essential

Exchange S with:
O = oxacepham
C = carbacepham

6 membered
dihydrothiazine ring

Carbonyl group

- Lone pair electron located on nitrogen atom not fed to carbonyl group to form a stabilized resonance structure, thus more electrophilic for nucleophilic attack.

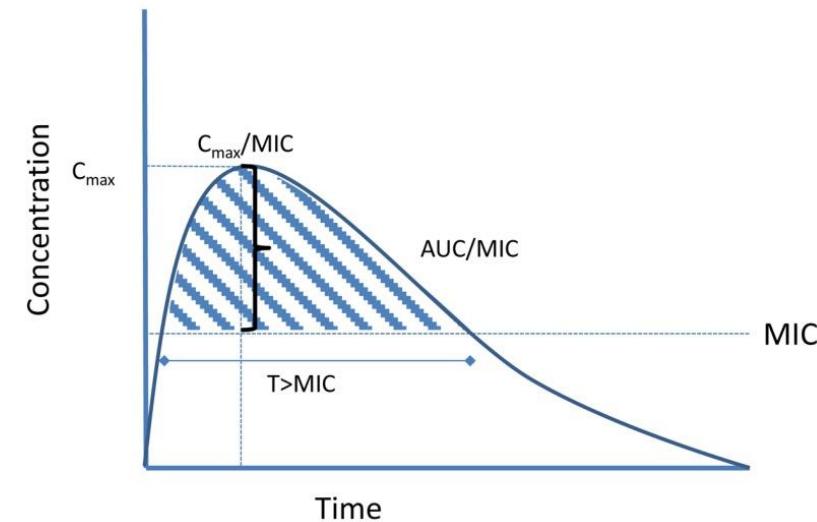
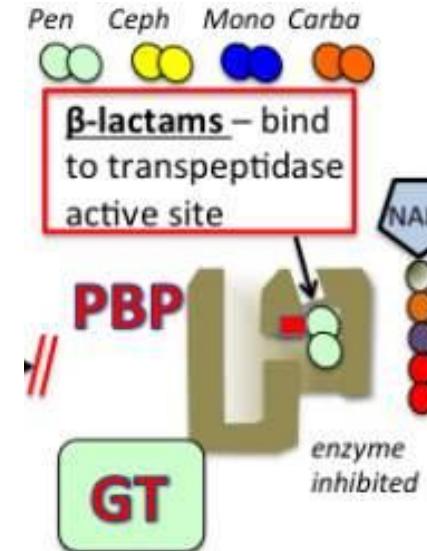
Carboxylic acid
Useful during formulation
Prodrug development

3-position substituent
Chemical/ metabolic
instability
< effect on antibacterial
activity

Κεφαλοσπορίνες – Γενικά σημεία

- ▶ Δράση μέσω αναστολής σύνθεσης κυτταρικού τοιχώματος (σύνδεση με PBPs)
- ▶ Βακτηριοκτόνος δράση εξαρτώμενη από τη συγκέντρωση (μέγιστη αν 4-5x MIC εκάστου μικροοργανισμού)
- ▶ Απουσία post-antibiotic effect

Κεφαλοσπορίνες

Α' ΓΕΝΕΑ

Β' ΓΕΝΕΑ

Γ' ΓΕΝΕΑ

Δ' ΓΕΝΕΑ

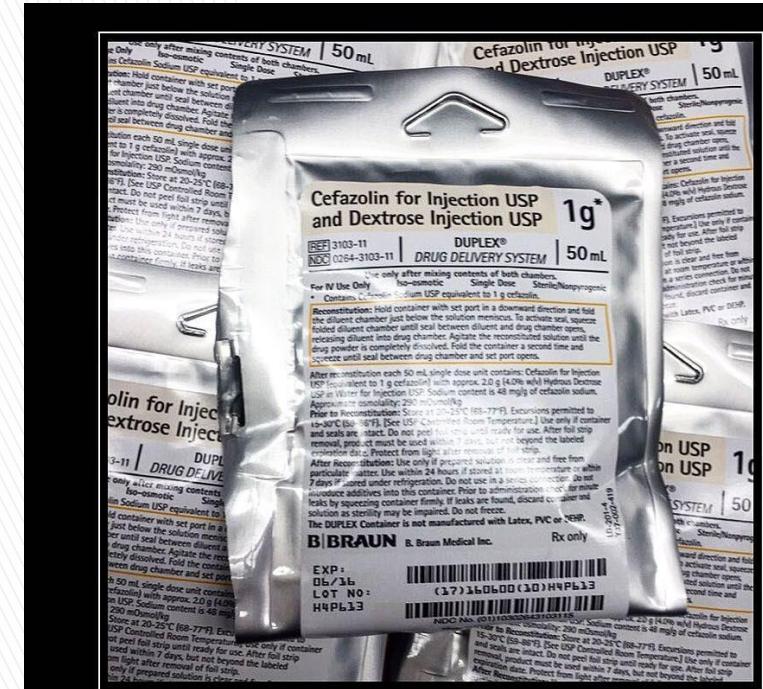
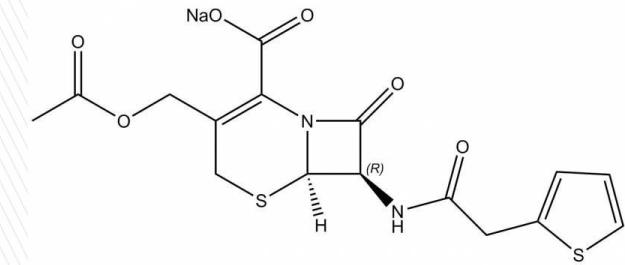
ΝΕΟΤΕΡΗ ΓΕΝΕΑ
(Ε;)

Κεφαλοσπορίνες Α' γενεάς

- ▶ Κεφαζόλινη
- ▶ Κεφραδίνη
- ▶ Κεφαδροξίλη
- ▶ Κεφαλεξίνη
- ▶ Κεφαλοθίνη
- ▶ Κεφατπίρίνη

CEFAZOLIN

Can work versus "PEcK" (Proteus, E. coli, Klebsiella)

Κεφαλοσπορίνες Α' γενεάς – Αντιμικροβιακό φάσμα

Gram (+)

- ▶ *Streptococcus pneumoniae*
(Ευαίσθητα στελέχη)
- ▶ *Streptococcus* β-αιμολυτικοί πρασινίζοντες
- ▶ *Staphylococcus aureus*
MSSA

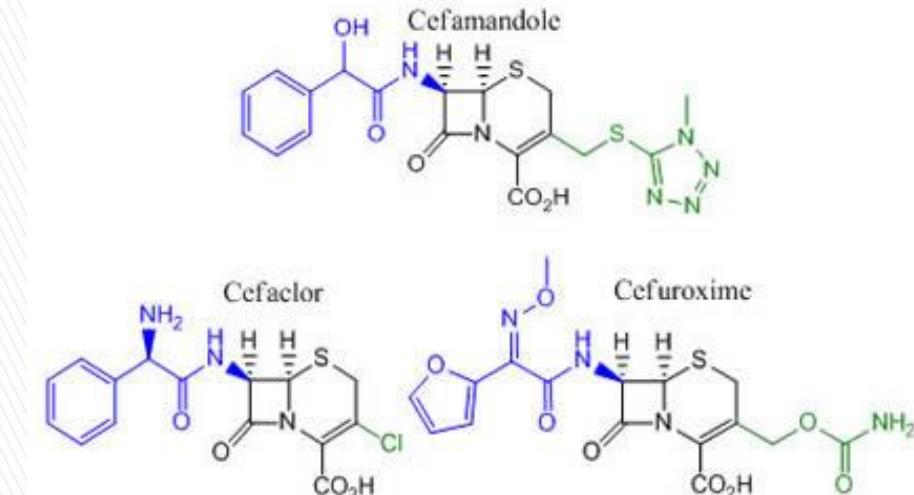
Gram (-)

- ▶ *Escherichia coli*
- ▶ *Klebsiella* spp
- ▶ *Proteus mirabilis*
- ▶ *Salmonella* spp
- ▶ *Neisseria* spp

Κεφαλοσπορίνες Β' γενεάς

- ▶ Κεφακλόρη
- ▶ Κεφαμανδόλη
- ▶ Κεφοξιτίνη
- ▶ Κεφουροξίμη
- ▶ Κεφτροζίλη
- ▶ Κεφορανίδη
- ▶ Λορακαρμπέφη

Κεφαλοσπορίνες Β' γενεάς – Αντιμικροβιακό φάσμα

Gram (+)

- ▶ *Streptococcus pneumoniae*
(Ευαίσθητα στελέχη)
- ▶ *Streptococcus* β-αιμολυτικοί πρασινίζοντες
- ▶ *Staphylococcus aureus* MSSA

Gram (-)

- ▶ *Escherichia coli*
- ▶ *Haemophilus* spp
- ▶ *Klebsiella* spp
- ▶ *Proteus mirabilis*
- ▶ *Salmonella* spp
- ▶ *Neisseria* spp
- ▶ *Serratia* spp
- ▶ *Enterobacter* spp

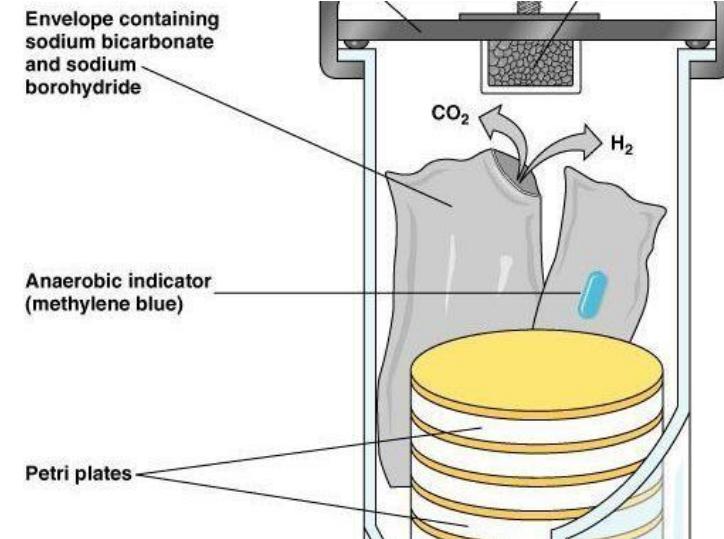
Κεφαλοσπορίνες Β' γενεάς – Ενδείξεις

- ▶ Λοιμώξεις ουροποιητικού (ανώτερου και κατώτερου – πυελονεφρίτιδα)
- ▶ Λοιμώξεις κατώτερου αναπνευστικού: Παροξύνσεις ΧΑΠ
- ▶ ΟΧΙ χρήση για θεραπεία Πνευμονίας
- ▶ Λοιμώξεις δέρματος & μαλακών μορίων (SSTIs) από Gram (-) στελέχη ευαίσθητα (αλλά με αντοχή στις Κεφαλοσπορίνες Α' γενεάς)
- ▶ Βακτηριαιμία από Gram (-) στελέχη ευαίσθητα

Κεφοξιτίνη

- ▶ ΔΡΑΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΑΝΑΕΡΟΒΙΩΝ
- ▶ Ένδειξη για μεικτές χειρουργικές λοιμώξεις κοιλίας και για διαβητικό πόδι
- ▶ Σπανιότερη χρήση: Πνευμονία από εισρόφηση
- ▶ Δραστική έναντι *Neisseria gonorrhoeae* – Θεραπεία γονοκοκκικής ουρηθρίτιδας

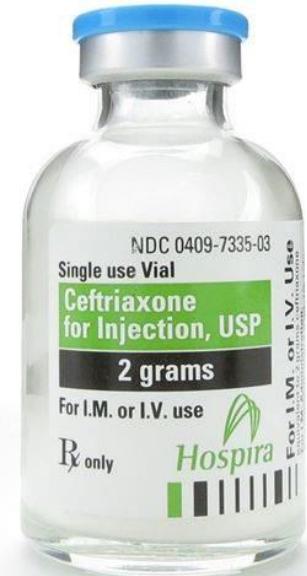
Ελένη Γιαμαρέλου & συν., Λοιμώξεις και Αντιμικροβιακή Χημειοθεραπεία, 2009
Poulakou G. et al, Ann Transl Med 2018;6(21):423

Κεφαλοσπορίνες Γ' γενεάς

- ▶ Κεφτριαξόνη
- ▶ Κεφοταξίμη
- ▶ Κεφταζίδιμη

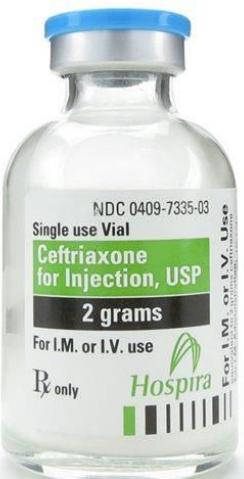
- ❖ Κεφιξίμη
- ❖ Κεφτιντορένη
- ❖ Κεφποντοξίμη
- ❖ Κεφεταμέτη
- ❖ Κεφτιμπιουτένη

Κεφαλοσπορίνες Γ' γενεάς

- ▶ Κεφτριαξόνη
- ▶ Κεφοταξίμη
- ▶ Κεφταζιδίμη

Ενδείξεις (Νοσοκομειακή αντιμετώπιση):

- ▶ Πνευμονία της κοινότητας
- ▶ Βακτηριακή Μηνιγγίτιδα
- ▶ Λοιμώξεις από Gram (-) παθογόνα (πυελονεφρίτιδα, μικροβιαιμία, ενδοκαρδίτιδα, ενδοκοιλιακές λοιμώξεις)
- ▶ Νόσος Lyme (*Borrelia burgdorferi*)

Σεξουαλικώς μεταδιδόμενα νοσήματα (γονοκοκκική ουρηθρήτιδα): 250 mg IM ΑΠΑΞ

Κεφαλοσπορίνες – Τα «ισχυρά χαρτιά»

Κεφαλοσπορίνες Δ' γενεάς

- ▶ Κεφιπίμη
- ▶ Κεφπιρόμη

Δράση έναντι *Pseudomonas aeruginosa*

Αντιμετώπιση σοβαρών λοιμώξεων σε ανοσοκατεσταλμένους, βαρέως πάσχοντες οφειλόμενες σε πολυανθεκτικά παθογόνα

Νεότερες Κεφαλοσπορίνες
(Ε' γενεάς;)

Κεφαλοσπορίνες – Τα «ισχυρά χαρτιά»

Κεφαλοσπορίνες Δ' γενεάς

- ▶ Κεφιπίμη
- ▶ Κεφπιρόμη

Δράση έναντι *Pseudomonas aeruginosa*
Αντιμετώπιση σοβαρών λοιμώξεων σε ανοσοκατεσταλμένους, βαρέως πάσχοντες οφειλόμενες σε πολυανθεκτικά παθογόνα

Νεότερες Κεφαλοσπορίνες
(Ε' γενεάς;)

- ▶ Κεφτολοζάνη/ Ταζομπακτάμη
- ▶ Κεφταρολίνη
- ▶ Κεφταζιδίμη/ Αβιμπακτάμη
- ▶ Cefiderocol («Σεφιδεροκόλη»;)
Σιδηροφόρος Κεφαλοσπορίνη

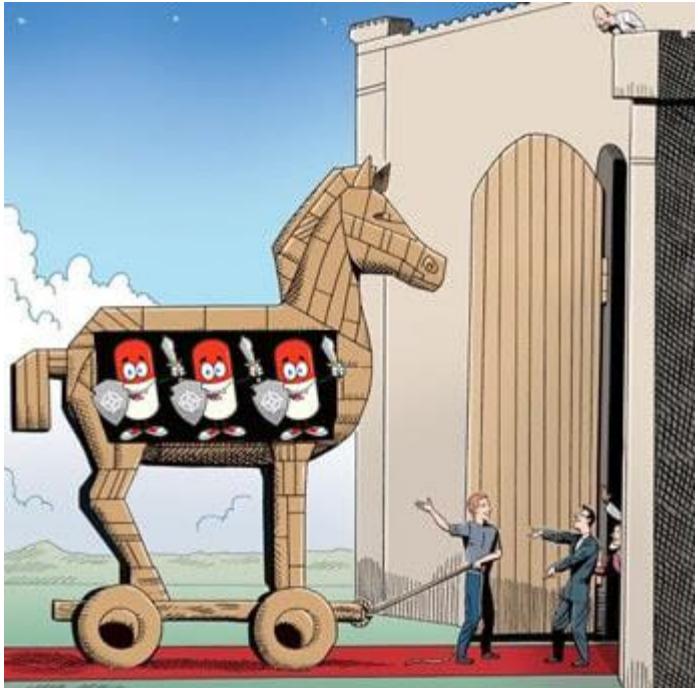
Κεφταρολίνη

- ▶ Δράση έναντι Gram (+): *Staphylococcus aureus* (και MRSA),
Streptococcus spp
- ▶ Δράση έναντι Gram (-): *Escherichia coli*, *Klebsiella spp*,
Haemophilus spp, *Morganella morganii*
- ▶ Δράση έναντι αναεροβίων: Περιορισμένη
- ▶ ΟΧΙ δράση: ESBL-producers, *Pseudomonas aeruginosa*
- ▶ Ενδείξεις: Επιπλεγμένες λοιμώξεις δέρματος & μαλακών
μορίων (ABSSSI), πνευμονία κοινότητας (μέτριας βαρύτητας)
- ▶ Προσαρμογή δόσης στη νεφρική λειτουργία

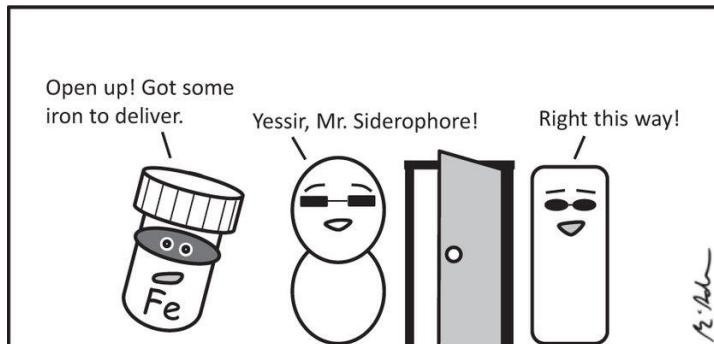

Cefiderocol

A Micro-Comic, Journal of Clinical Microbiology

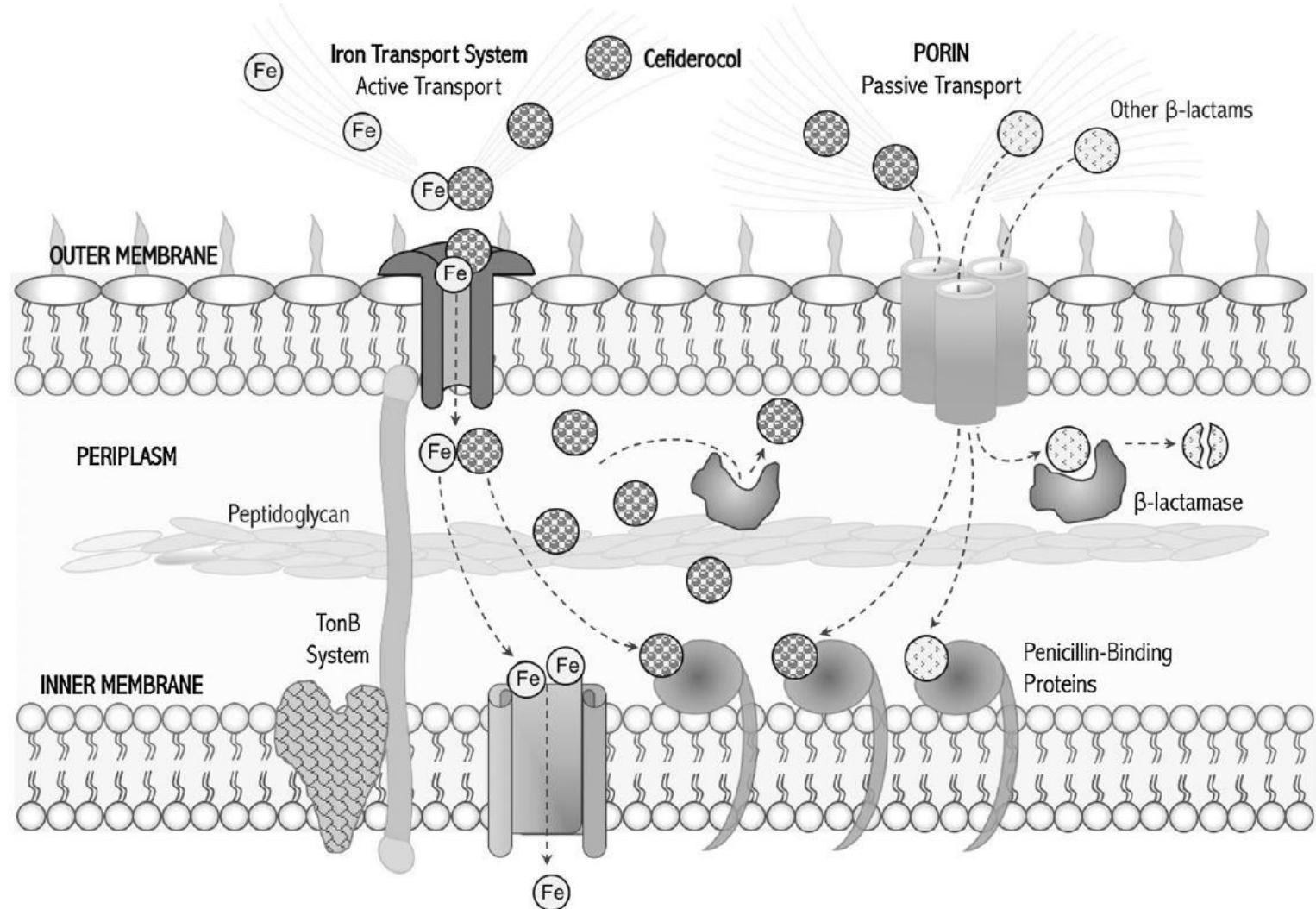

Setting: the outer membrane of a Gram-negative bacterium.

Cefiderocol

Προσαρμογή στη νεφρική λειτουργία

ΟΝΟΜΑ	T½ (GFR ΚΦ)	NORMAL	50-90	10-50	<10
Πενικιλίνη G	0,5	4MU q4h	4MU q4h	4MU q8h	4MU q12h
Πενικιλίνη V	0,5	1gr q6h	1gr q6h	1gr q6h	1gr q6h
Αμοξυκιλίνη	1,2	1gr q8h	1gr q8h	1gr q12h	1gr q24h
Αμοξυκιλίνη/ Κλαβουλανικό	1,4/1	625mg q8h	625mg q8h	625mg q12h	625mg q24h
Αμπικιλίνη	1,2	2gr q6h	2gr q6h	2gr q8h	2gr q12h
Δικλοξακιλίνη	0,7	0,5gr q6h	0,5gr q6h	0,5gr q6h	0,5gr q6h
Κεφοξιτίνη	0,8	2gr q8h	2gr q8h	2gr q12-24h	2gr q24-48h
Κεφουροξίμη	1,5	1,5gr q8h	1,5gr q8h	1,5gr q12h	1,5gr q24h
Κεφτριαξόνη	8	2gr q24h	2gr q24h	2gr q24h	2gr q24h
Κεφταρολίνη	2,7	0,6gr q12h	0,6gr q12h	0,4gr q12h	0,2gr q12h
Κεφακλόρη	0,8	0,5gr q8h	0,5gr q8h	0,5gr q12h	0,5gr q12h
Κεφουροξίμη αξετίλ	1,5	0,5gr q8h	0,5gr q8h	0,5gr q12h	0,5gr q24h

Ανεπιθύμητες ενέργειες σχετιζόμενες με Κεφαλοσπορίνες

- ▶ Διασταυρούμενες αλλεργικές αντιδράσεις με πενικιλλίνη: 8% κατά Μ.Ο. (6 – 25%)
- ▶ Κύριες αλλεργικές εκδηλώσεις: κνησμός, εξάνθημα, κνιδωση (σπανιότερα αγγειοοίδημα & αναπνευστικά συμπτώματα)
- ▶ Διάρροια σχετιζόμενη με αντιβιοτικά
- ▶ Προσβολή από *Clostridium difficile* – Πιθανότητα εκδήλωσης Ψευδομεμβρανώδους κολίτιδας
- ▶ Ηωσινοφιλία
- ▶ Άμεση αντίδραση Coombs (+) – Χωρίς απαραίτητη εμφάνιση αιμολυτικής αναιμίας
- ▶ Οξεία διάμεση νεφρίτιδα

Ανεπιθύμητες ενέργειες σχετιζόμενες με Κεφαλοσπορίνες

Beta-lactams	AMOXICILLIN*	AMPICILLIN	CLOXA CILLIN	PENICILLIN	PIPERACILLIN*	CEFADROXIL	CEFAZOLIN	CEPHALEXIN	CEFOXITIN	CEFPROZIL	CEFUROXIME	CEFIXIME	CEFOTAXIME	CEFTAZIDIME	CEFTRIAXONE	CEFEPEMINE	ERTAPENEM	IMIPENEM	MEROPENEM
AMOXICILLIN*	X ¹	X ⁵	X ⁴	X ³	X ¹	✓	X ¹	✓	✓	X ²	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
AMPICILLIN	X ¹		X ⁵	X ⁴	X ³	X ²	✓	X ²	✓	X ²	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CLOXA CILLIN	X ⁵	X ⁵		X ⁵	X ⁵	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
PENICILLIN	X ⁴	X ⁴	X ⁵		X ⁵	✓	✓	✓	X ³	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
PIPERACILLIN*	X ³	X ³	X ⁵	X ⁵		X ³	✓	X ³	✓	X ³	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CEFADROXIL	X ¹	X ²	✓	✓	X ³		✓	X ¹	✓	X ²	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CEFAZOLIN	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CEPHALEXIN	X ¹	X ²	✓	✓	X ³	X ¹	✓		✓	X ²	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CEFOXITIN	✓	✓	✓	X ³	✓	✓	✓		✓	X ²	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CEFPROZIL	X ²	X ²	✓	✓	X ³	X ²	✓	X ²		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CEFUROXIME	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X ²	✓		X ³	X ¹	X ³	X ¹	X ²	✓	✓	✓
CEFIXIME	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X ³		X ³	X ³	X ³	X ³	✓	✓	✓
CEFOTAXIME	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X ¹	X ³		X ³	X ¹	X ¹	✓	✓	✓
CEFTAZIDIME	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X ³	X ³	X ³		X ³	X ³	✓	✓	✓
CEFTRIAXONE	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X ¹	X ³	X ¹	X ³		X ¹	✓	✓	✓
CEFEPEMINE	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X ²	X ³	X ¹	X ³	X ¹		✓	✓	✓
ERTAPENEM	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		X ⁵	X ⁵	
IMIPENEM	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		X ⁵	X ⁵
MEROPENEM	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		X ⁵	X ⁵

* Also applies to beta-lactamase inhibitor combinations (amoxicillin-clavulanate and piperacillin-tazobactam)

FIGURE 1. Beta-lactam cross-allergy chart.

AVOID ALL beta-lactam antibiotics if:

- ICU admission related to allergy
- Delayed beta-lactam antibiotic allergy causing:
  - interstitial nephritis
  - hepatitis
  - hemolytic anemia
- Delayed severe skin allergic reactions:
  - Stevens-Johnson syndrome
  - toxic epidermal necrolysis
  - exfoliative dermatitis
  - acute generalized exanthematous pustulosis (AGEP)
  - drug reaction with eosinophilia and systemic symptoms (DRESS)

LEGEND:

Penicillins

1st Generation Cephalosporins

2nd Generation Cephalosporins

3rd Generation Cephalosporins

4th Generation Cephalosporins

Carbapenems

Different structure.
CONSIDERED SAFE TO PRESCRIBE

Reaction likely based on side chain:

X¹ Same side chain - clinical evidence of cross reaction.
DO NOT PRESCRIBE

X² Same side chain - Theoretical risk of cross reaction, no clinical studies. **DO NOT PRESCRIBE**

X³ Similar side chain - Potential for cross reaction.
DO NOT PRESCRIBE

Reaction likely based on Beta-lactam ring:

X⁴ Clinical evidence of cross reaction.
DO NOT PRESCRIBE

X⁵ Theoretical risk of cross reaction, no clinical studies.
DO NOT PRESCRIBE

Source: Interior Health Authority.

TAKE HOME MESSAGES (1)

- ▶ Ευρεία κατηγορία αντιμικροβιακών
- ▶ Β-λακταμικός δακτύλιος
- ▶ Σύνδεση με PBPs – αναστολή σύνθεσης κυτταρικού τοιχώματος
- ▶ Βακτηριοκτόνα
- ▶ Χρονο-εξαρτώμενη δράση, AUC over MIC
- ▶ Ανάπτυξη αντοχής

TAKE HOME MESSAGES (2)

- ▶ Πενικιλλίνη G, Πενικιλλίνη V
- ▶ Αντισταφυλοκοκκικές Πενικιλλίνες
- ▶ Αμινοπενικιλλίνες, συνδυασμοί με αναστολείς
- ▶ Κεφαλοσπορίνες: (4+1...;) γενεές
- ▶ Α' γενεά: Ελάχιστη πλέον χρήση λόγω αντοχής
- ▶ Β' γενεά: Ευρεία χρήση για ανεπίπλεκτες λοιμώξεις κοινότητας – ΠΡΟΣΟΧΗ!
- ▶ Γ' γενεά (Κεφτριαξόνη): Ακρογωνιαίος λίθος στην αντιμετώπιση Πνευμονίας της κοινότητας και Μηνιγγίτιδας

